БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 204(5096)
Пятница
Октябриин
11
1946 он
Сэн 20 мүнгэн

Партийна организацинууд колхозно таряашадай политическэ ба ажалай эдибхиие толгойлжо, хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые түргэнөөр усадхаха талаар большевистскээр тэмсэхэ ёһотой.

АРТЕЛИИН УСТАВЫЕ ЭБДЭҺЭН ЯБАДАЛНУУДЫЕ ЗӨРИГТОЙГООР ЭЛИРҮҮЛЖЭ ТҮРГЭНӨӨР УСАДХАХА

«Колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые республикын колхознигууд гүнзэгы баяртайгаар угтаба. Хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэхэ ябадалнуудые усадхажа, колхозуудай шэнэ һалбаралтада үргэн ехэ харгы нээжэ үгэхэ гэһэн парти ба правительствын зорилгые манай колхознигууд тон зүбөөр ойлгоо.

«Парти ба правительство хадаа колхознигуудта саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг байна. Нүхэр Сталин хадаа колхознигуудай ажабайдалаар хододоо һонирхожо байдаг. Мүнөө гараһан тогтоол энээниие тодоор гэршэлнэ. Бидэнэр парти ба правительствынгаа иимэ ехэ анхаралдань харюу болгон социалистическэ гүрэнөө улам бэхижүүлхын түлөө үшөө эршэмтэй шангаар хүдэлмэрилхэбди,» — гэжэ Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозник Шупков мэдүүлнэ. «Энэ тогтоол болбол колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые эрид шууд элирүүлжэ, тэдэниие усадхахын зам бүхы колхознигуудта харуулна. Энэ тогтоолые хүтэлбэрилгэ болгон, артелиингээ ажал хэрэгые жэшээтэ һайнаар табихабди», —гэжэ Түнхэнэй аймагай «Память Ильича» колхозой бригадир нүхэр Ухеев хэлэнэ.

Колхозно байгуулалтые саашадань бэхижүүлхын зорилгоор парти ба правительствын гаргаһан тогтоолые гүн ехээр һайшааһан, хэдэн миллион колхознигуудай һанал бодол ба хүсэлэн эдэ нүхэдэй үгэнүүдтэ эли тодоор харуулагдана.

Мүнөө республикын колхозуудаар колхознигуудай хамтын суглаанууд, тэдэнэй эдибхитэй хабаадалгатайгаар, үндэр дээдэ политическэ хэмжээндэ үнгэржэ байна. Колхознигууд хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые хайрагамгүйгөөр, эрид шууд элирүүлнэ.

Колхозно байгуулалтын үндэһэ һуури болохо ниитын газарые үрилгэ хэхэ ябадалнууд манай республикада гараһан байгаа. Заиграйн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 100 гектар эрхим һайн сабшалан АЗО-гэй заабаряар Улан-Удын ПСЗ-гэй модо бэлэдхэлэй участогта колхознигуудай ямаршье зүбшөөрэлгүйгөөр үгтэһэн байба. Мүн тус аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой севооборот хэһэн 340 гектар газар ондоо колхоздо үгтэжэрхиһэн байха юм.

Гадна, бууса шадарай газарые тогтоогдоһон нормоһоо хэтэрхэй ехэ болгожо, артелиин Уставые эбдэһэн баримтанууд элирүүлэгдэнэ. Тэрээнһээ байтагай, колхозно ниитын газарые колхоздо ямаршье хамаагүй хүнүүдэй ашагладаг баримтанууд бии. Жэшээлхэдэ, Кяхтын аймагай «Красное Знамя» колхозой сабшалан дээрэ үмсын ажалтан малаа адууһан ба үбһэ сабшаһан байха юм. Иимэ ябадалнууд хадаа колхозуудай газарай фондые багадхажа, тэдэнэй ниитын ажахыда харша ябадал гаргана гээшэ.

Колхозно ниитын газар ашаглалтын талаар советскэ политикые эбдэхэ гэһэн һэдэлгэнүүдые эрид шууд усадхахые парти ба правительство эринэ.

Манай газетэдэ Яруунын аймагай «Улаан Ярууна» колхозой колхознигуудай хамтын суглаан тухай статья тунхаглагдаһан байна. Суглаанда хабаадалсагшад болбол колхозой эд зөөриие аймагай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй болон бусад хүнүүдэй зүгһөө өөршэлһэн, үхэр малые химдаар худалдажа абаһан тухай тодорхойгоор хөөрэбэд. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ байһан Люшеев 2 центнер загаһа, тэрэнэй орлогшо байһан Эрдынеев 1,5 центнер загаһа, АЗО-е даагшаар хүдэлмэрилһэн Васильев нэгэ үнеэ химдаханаар худалдажа абаһан байгаа.

Колхозуудһаа хуули бусаар абтаһан адууһа мал, эд зөөри, мүнгэн зөөриие шууд элирүүлжэ, бултыень гэдэргэнь бусаалгаха хэрэгтэй. Зарим аймагуудта иимэ хэмжээнүүд абтажа эхилээ. Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудта 12 толгой эбэртэ бодо мал, 40 толгой хони, 4 мори, мүн тэрэшэлэн 400 центнер үбһэн мүнөө бусаагдажа үгтөөд байна.

Колхозуудһаа хуули бусаар абтаһан эд зөөри, адууһа мал, мүнгэн зөөриие гэдэргэнь бусаажа үгүүлхые хүдөөгэй партийна, советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд хангаха уялгатай.

Ажалта үдэрые буруугаар гаргашалха ябадал колховой ажалда ехэхэн хохирол ушаруулдаг байна.

«Манай колхоздо ажалта үдэрнүүдтэ үгтэхэ олзые хубаадаггүй, мүнгэшье түлэдэггүй, харин колхознигуудта хилээмэнэй талаар үдэр бүри тэгшэ нормо үгэнэ,»—гэжэ Байкало-Кударын аймагай «Хоердохи табанжэл» колхозой колхозник Рогов бэшэнэ. Иигэжэ ажалта үдэрые буруугаар хэрэглэхэ ябадал колхознигуудай эдибхитэйгээр ба урагшатайгаар хүдэлмэрилхэдэ хойшолон үзүүлнэ. Юундэб гэхэдэ, хэшээлээ гаргажа, бүхы оролдологоо зангидажа хүдэлмэрилһэн колхозник, муугаар хүдэлмэрилдэг ба залхуу колхознигтой адли продукт абадагшье байна. Энээнһээ боложо, эдибхитэй колхозник ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын хойноһоо ехээр оролдохоео болишодог ба бүхы колхозой ажалынь һулардаг байха юм.

«Манай колхоздо счетовод, тэрэниие орлогшо, нягталан бодогшо гэхэ мэтэ уладууд угаа олон болсошоо. Тэдэнэр юумэ хэнэ гээшэбди гээд лэ, мори унаад зайгуултажа ябадаг. Теэд тэдэнэр хэнһээшье ехэ ажалта үдэр абажа байдаг»,— гэжэ «Улаан Ярууна» колхозой звеньевод Цыренов суглаан дээрэ хэлээ. Иимэ баримтанууд хаа-яагуур үзэгдэдэг гээшэ.

Тиимэһээ эдэ ябадалнуудта эсэсынь табижа, ажалта үдэрые зүбөөр гаргашалха, тэрэниие билтагма баян болгохо хэрэгтэй. Тэрэнэй тула тоо бүридхэл, тоосоое һайнаар эмхидхэхэ шухала.

Колхозой бүрин эрхэтэ ба гансал эзэниинь колхознигуудай хамтын суглаан гээшэ. Тэрэ болбол колхозойнгоо правлени ба түрүүлэгшые һунгаха, эд зөөри болон адуу малаараа мэдээрхэн захирха эрхэтэй байна. Зарим аймагуудай партийна ба советскэ хүтэлбэрилэгшэд колхозой түрүүлэгшэнэрые томилхо, колхозуудай хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр оролсохо, колхозой зөөри зөөшые мэдээрхэхэ ябадалнуудые гаргажа, колхозно демократиие эбдэдэг байна. Энэ хадаа колхозуудые эмхидхэлэй талаар һайжаруулдаг бэшэ, харин һуларуулдаг гээшэ.

Партийна организацинууд хадаа колхозой правленидэ саг үргэлжын туһаламжа үзүүлжэ, тэрээнэй ажал эбуулгын хойноһоо партийна хиналта табижа, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ ёһотой. Коммунистнууд болбол колхозно кадрнуудай, колхознигуудай үүсхэлые хододоо дэмжэхэ, колхозуудта большевистскэ журам байгуулха уялгатай.

Колхозуудаар үнгэржэ байһан суглаанууд хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые эрид зүбөөр элирүүлнэ. Большевистскэ шүүмжэлгэ ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые эмхидхэжэ, бүхы дутуу дундануудаа элирүүлэн усадхаха тон шухала. Энээгээрээ колхозуудай улам саашаа хүгжэлтые хангаха байнабди.

Колхознигууд парти ба правительствын тогтоолдо харюу болгон хуряалгын хүдэлмэринүүдые, гүрэндэ таряа тушаалгые, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые, үрһэ хүрэнгын фонд байгуулгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ уялгануудые абана. Тэдэнэр колхозойнгоо ажахые бэхижүүлхын, жаяг заршамые дээшэлүүлхын түлөө халуунаар, шэнэ хүсэтэйгөөр оролсожо байна.

Партийна организацичууд колхозно таряашадай энэ политическэ ба ажалай дэбжэлтые толгойлжо, хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые түргэнөөр усадхаха талаар большевистскээр тэмсэхэ ёһотой.

НҮХЭР В. М. МОЛОТОВ ПАРИЖДА ЕРЭБЭ

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээрэ советскэ делегациие толгойлогшо, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр нүхэр В. М. Молотов октябриин 7-до Москваһаа Парижда ерэбэ. (ТАСС).

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ БА ВКП(б)-гэй ЦК-дэ

Колхозуудай хэрэгые эрхилхэ Совет тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоохонь хадаа:

СССР-эй Правительствын дэргэдэ колхозуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Соведые байгуулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолтой зохилдуулан СССР-эй Правительствын дэргэдэ колхозуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Соведые доро дурсагдаһан составтайгаар бии болгохо гэбэл:

Андреев А. А. — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо.

Андриянов В. М. — ВКП(б)-гэй ЦК-гэй эмхидхэлэй бюрогой член.

Абаев Д.—Казахска ССР-эй Алма-Атинска областиин Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Бобокалонов П. — Таджикска ССР-эй Ленинабадска областиин Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Багирова Б. А.—Азербайджанска ССР-эй Касум-Измайловска районой Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой звеньевая.

Бахолдина В. М.—Алтайска хизаарай Шипуновска МТС-эй директор.

Бенедиктов И. А.—СССР-эй газартаряалангай Министр.

Березин С. К.—Ярославска областиин «Вперед» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ.

Березин И. Е.—Ростовско областиин ВКП(б)-гэй Сальска районно комитедэй секретарь.

Глебов Ф. И.—Горьковско областиин Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Головатый Ф. П.—Саратовска областиин «Стахановец» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ.

Гринько Ф. М.—Алтайска хизаарай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Доронин П. И.—ВКП(б)-гэй Курска обкомой секретарь.

Демидов С. Ф.—СССР-эй гүрэнэй түсэблэлгын Комиссиин түрүүлэгшын орлогшо.

Джгубурия Г. Г.—Грузинскэ ССР-эй Гальска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Дубковецкий Ф. И.—УССР-эй Киевскэ областиин «Здоботувжовтня» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ.

Егоров И. С.—Московско областиин «Победа» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ.

Игнатьев С. Д.—ВКП(б)-гэй ЦК-гэй управлениин начальнигай орлогшо.

Коротков С. К. — Чувашска АССР-эй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Кузнецов Д. В.—УССР-эй Днепропетровско областиин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Кузьмин Ф. Я.—Тамбовско областиин «Путь Ильича» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ.

Куклина Н. П.—Кировска областиин «Культиватор» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ.

Налбандян М. Н. — Армянска ССР-эй Эчмиадзинска районой Микоянай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Османов Т.—Киргизскэ ССР-эй Фрунзенскэ областиин «Тэнеш» колхозой фермые даагша.

Пальцев Г. Н.—ВКП(б)-гэй Владимировска Обкомой секретарь.

Патоличев Н. С. — ВКП(б) гэй ЦК-гэй секретарь.

Перов Г. В.—ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи партийна хиналтын Комиссиин член.

Садчиков М. В.—Саратовска областиин Балаковска райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Селезнев П. И. — ВКП(б)-гэй Краснодарска крайкомой секретарь.

Снарский С. П.—Куйбышевска областиин «Первая пятилетка» гэжэ колхозой түрүлэгшэ.

Соколов Т. И.—Ново-Сибирскэ облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Трушкевич Ф. Т. —Белорусска ССР-эй Минскэ областиин «Красный огородник» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ.

Турсункулов Х.—Узбекскэ ССР-эй Ташкентскэ областиин Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Ундасынов Н. Д. — Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ.

Хрущев Н. С.—Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ.

Чухно А. В.—Ставропольско хизаарай «Коммунистический маяк» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ.

Шадрин К. П.—Ново-Сибирскэ областиин «Гигант» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ.

Эрсариев О. Г. —Туркменскэ ССР-эй Ташаузскэ областиин Тельманай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Юсупов У.—Узбекстанай КП(б)-гэй ЦК-гэй секретарь.

2. Колхозуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Соведэй Түрүүлэгшээр нүхэр **А. А. Андреевые**, Түрүүлэгшын орлогшодоор нүхэд **В. М. Андриановые** ба **Н. С. Патоличевые** болон Соведэй секретаряар **Г. В. Перовые** томилхо.

3. Колхозуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Совет хадаа республиканууд, хизаарнууд ба областьнуудта нютагай хуули захиргаанай газарнуудһаа мэдэлгүй контролернуудые Центрһээ байлгаха гэжэ тогтоохо.

4. Колхозуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Совет тухай Гуримые ба тус соведэй түсэбые һарын болзор соо зохеожо Министрнүүдэй Соведэй баталалгада табихые колхозуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Соведтэ даалгаха.

«Теплоход» гэжэ Горьковско завод гол мүрэнэй суднануудта хэрэглэгдэхэ вертикальна паровой машинануудые бүтээн гаргалгые дайнай һүүлэй үе соо шудалһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заводой техническэ соведэй член орденто токарь А. П. Столяров. Тэрэ болбол халаан соогоо гурбан нормо дүүргэнэ. А. П. Столяров хоер жэл соо хэхэ нормоо мүнөө дүүргээд байна.

П. Вознесенскиин фото. (ТАСС-эй фотохронико).

Батаголойхид иигэжэ харюусана

Сибириин ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй ажаһуудалай материальна условинуудые һайжаруулха тушаа парти ба правительствын гаргаһан тогтоолые Ахын аймагай Батагольско руднигай коллектив угаа ехэ ажалай дэбжэлтэтэйгээр угтаһан байна.

Энэ тогтоолдо харюу болгон туе руднигай хүдэлмэришэд түсэбһөө үлүү 600 тонно руда малтаха гэһэн уялга абаба.

Мүнөө тэдэнэр абаһан уялгануудаа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилбэ. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэришэд Нахлапов, Цыдыпов, Голубев гэгшэд үдэр бүриингөө даалгабариие 200 процент хүртэр дүүргэнэ. Мүн тэрэшэлэн Монгалов, Киселёв, Терещенко гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа байна. Мүнөө руднигай хүдэлмэришэдэй дунда үдэрэйнгөө нормо дүүргэдэггүй хүнүүд үгы байна.

А. ТАРСКИЙ.

Мүрысөөнэй дүн

Байкала-Сэлэнгын пароходствын коллектив гол мүрэнөөр ашаа шэрэхэ сентябрь һарынгаа даалгабари 109,1 процент дүүргэбэ.

Пароходууд хоорондын мүрысөөндэ «Чадаев», «Ударник» «Пограничник» гэжэ пароходууд һайн амжалтануудые туйлаһан байна. Жэшээлхэдэ, «Чадаев» гэжэ пароход ашаа шэрэлгынгээ даалгабари 127,9 процент дүүргэһэн байха юм. Мүн пристаньнууд хоорондын мүрысөөндэ Улан-Удын пристань түрүүлбэ. Энэ пристань ашаа шэрэлгынгээ даалгабари 112 процент дүүргээ. Энэ амжалтыень тэмдэглэн пароходствын управлени тус пристаньда дамжуулгын улаан туг һаяхан барюулба.

Тэрэшэлэн предприятинууд хоорондын мүрысөөндэ Улан-Удын судно заһабарилгын завод түрүүлһэн байна.

И. БАЛДАЕВ.

Ажалай үндэр бүтээсэ туйлана

Бурмонкоопинсоюзай системын «Труд» гэжэ артелиин швейно комбинат (түрүүлэгшэнь Коленова) энэ жэлэй 3-хи кварталай түсэбые 104 процент дүүргэбэ. Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ оедолой цехын стахановка нүхэр Кушнарева түрүүлнэ. Энэ нүхэр сентябрь һарынгаа даалгабари 269 процент дүүргэһэн байха юм. Тэрэшэлэн нүхэр Кириллова ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлаба.

Е. ПАХУТОВА.

Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэһэн коллектив

Улан-Удын депогой Октябриин баярай урда тээхи амжалтанууд

1946 оной августда үйлэдбэриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө Улан-Удын депогой коллектив шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска «Хүндэлэлэй Доскада» хоердохёо, бэшэгдэһэн байна.

Мүнөө тус депогойхид шэнэ-шэнэ амжалтануудые туйлахын тула октябриин урда тээхи мүрысөөе улам эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлнэ.

1. Богинский ба тэрэнэй бригадынхид.

Улан-Удын депоһоо ашаа шэрэхэ «Е. А—2771» паровоз аянда мордобо. Тэрэ паровозые өөрынгөө габьята ажалаар Зүүн-Сибириин түмэрзамайхидай дунда суурхуулһан ахалагша машинист Михаил Богинский жолоодоно. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай паровозно бригада 6 эдир залуушуулһаа бүридэнэ. Тэдэнэр Улан-Удын түмэрзамай № 1 училищиие үнгэрһэн жэлдэ дүүргэһэн байгаа. Бригадын коллектив залуушье һаа, эбтэй эмхитэй, ажал хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнэй оролдолго гаргадаг.

Эдэнэр өөһэдынгөө паровоздо үгтэһэн табанжэлэй түсэбые һайса хэлсэжэ тодорхойлһон байна. Түсэбэй ёһоор табанжэлэй турша соо 6240 мянган тонно-километр ашаа зөөхэ ба 1946 ондо 124 мянган 800 тонно-километр ашаа зөөхэ юм. Дээрэ хэлэгдэһэн зүйлнүүдые нарин түсэбөй, графигай ёһоор бэелүүлээд байгаа һаа, тус бригада байгша онойгоо түсэбые Октябрьска Революциин һайндэр болтор үлүүлэн дүүргэжэ шадаха.

Тиин, эдэнэр түсэбөө заатагүй бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, шадабари дүршэлөө гаргана. Тэрэнэй ашаар гансахан сентябрь һарада сүүдхэ соо дунда жэшээгээр 381 километр ябаха нормотой аад, 512 километр ябаба. Мүн өөһэдынгөө коллективэй хүсөөр паровозойнгоо элдэб заһабарилгануудые хэһэн байха юм.

Мүнөө тус паровозойхид туйлаһан амжалтануудаа улам бэхижүүлжэ ба олошоруулжа, улам эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

2. Зориг хүсэн.

Хэдэн сүүдхэ соо холын замда ябаһан вагонууд вагон-заһабарилгын пунктда оло-олоороо ерэнэ. Эдэ вагонуудые эгээл богонихон болзор соо техническэ һайн шанартайгаар заһабарилха хэрэгтэй. Тиимэһээ слесарь Николаев, кузнец Корытов, электрогагнагша Воронков гэгшэд тэдэ вагонуудые шударгуу хурданаар заһабарилжа байна. Эдэнэр өөһэд хоорондоо мүрысэнхэй. Хэншье гээгдэхэ дурагүй. Хэрбээ Корытов халаан соогоо 2—3 нормо үгөө һаань, Воронков баһал тэрэ тэды нормонуудые үгөөд лэ байха юм. Эдэ хоер үнгэрһэн һарын ажалай даалгабариие үлүүлэн дүүргээ.

Ажалай үндэр бүтээсээр, эрхим шанараар үнинэй алдар солоео бэхижүүлһэн слесарь Николаев сентябрь соо жэлэйнгээ даалгабариие дүүргэжэ, ерэхэ жэлэй ажал хэжэ эхилээ. Шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэгшэд эндэ олон бии. Жэшээлхэдэ, слесарьнүүд Иван Бонин, Борис Баршев, Михаил Зонин гэгшэд жэлэйнгээ программые хахад жэлдэ дүүргэһэн байна.

Имагта иимэ хүнүүдэй дүй дүршэлтэй ба шэн габьята ажалай ашаар Улан-Удын депо үнгэрһэн һарада эдэ амжалтануудые туйлажа, республиканска «Хүндэлэлэй Доскада» бэшэгдэхэ хүндэтэ алдар соло олоо.

3. Бүхы пунктнууд хоорондоо мүрысэнхэй.

Мүрысөөнэй долгин депогой бүхы хүдэлмэришэдэй дунда хүсэтэйгөөр дэлгэрэнхэй. Жэшээлбэл, паровозо-заһабарилгын пунктын коллектив өөрынгөө хүршэ паровозо-угаалгын коллективтэй мүрысэнэ.

—Манай коллектив энэ жэлдэ ажалай бүтээсээр, шанарай талаар, жаяг заршамай талаар хүршэеэ илаха гэжэ шиидээбди,—гэжэ паровозо-заһабарилгын пунктын начальник нүхэр Батурин хэлэнэ. Энэ нүхэр набтархан шшираг бэетэй, нарихан зээлэхэн шарайтай, хурса хара нюдэтэй, хонгёо аалихан дуутай, һайн ажалаараа, депогойхидой дунда үнинэй суурхаһан хүн байха юм.

Тус пунктын дархашуул Н. Котельго, М. Мельников, М. Кулыгин, Т. Юрченко гэгшэд түрүүшүүл юм. Тэдэнэр үдэр бүриингөө уялгата даалгабариие үлүүлэн дүүргэжэ, вагонуудые оло-олоор богонихон болзор соо заһабарилжа гаргана. Паровозо-угаалгын коллектив социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон сагһаа хойшо мүн лэ ажалай бүтээсые горьтойгоор ехэдхэбэ.

Модоной ба түмэрэй дархашуул М. Кузнецов, С. Боронин гэгшэд имагта стахановскаар хүдэлмэрилжэ, өөһэд хоорондоо мүрысэжэ ябана. Тус пунктын коллектив үбэлэй шэрүүн хүйтэн үедэ хүсэн түгэс бэлэдхэл хэжэ байна.

Мүнөө туйлаһан амжалтаараа һанагаа амарангүй, Сталинска табанжэлэй агуухэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Б. ДАНСОРУНОВ

Хүдөө ажахын жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ!

Намарай хдэлмэринүүдые зүбөөр зохилдуулан ябуулжа, таряа сохилго ба гүрэндэ таряа тушаалгые түргэнөөр дүүргэхэ, малай үбэлжэлгэдэ бүрин түгэс бэлэдхэхэ гээшэ—манай республикын колхознигуудай мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилго болоно.

Гүрэнтэйгөө саг сооньтоосохо ябадал—колхоз ба колхознигуудай нангин уялга мүн

Энэ гэһээр эрид хубилалта хэхэ хэрэгтэй

Малажалһаа абтаха продуктнуудые гүрэндэ саг сооньтушааха ябадал—колхоз ба колхознигуудай арюун уялга мүн. Энээнии һайса ойлгоһон Зэдын ба Байкало-Кударын аймагууд энэ хэрэгтэ онсо харюусалгатайгаар хандажа, 1946 ондо гүрэндэ нооһо, үндэгэ, брынзэ тушааха түсэбүүдээ болзорһоо урид, октябриин 1-дэ сум дүүргээ. Мүн Закаменай, Иволгын ба Хориин аймагууд эдэ продуктнуудые тушааха талаар гүрэнтэйгөө амжалтатайгаар тоосожо байна.

Гэбэшье, гүрэнэй энэ шухала хэмжээ ябуулгые таһалдуулхын туйлда хүргэжэ байһан аймагууд республика соо олон байха юм. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймаг гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө—82,5 процент, үндэгэ—66,1 процент, брынзэ—62,5 процент дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй аймагууд малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбүүдээ тон хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байна. Энэ болбол тус аймагуудай партийна, советскэ ба бэлэдхэлые эрхилхэ органуудай малажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ талаар эрид хэмжээнүүдые абаагүй байһыень гэршэлжэ үгэнэ. Дээрэ дурсагдаһан аймагууд эдэ продуктнуудай бэлэдхэлые саг болзор сооньдүүргэхэ тухай хэдэн удаа хэлсэжэ, дэлгэрэнгы тогтоолнуудые гаргаһан болобошье, тэрэнэй бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээнүүдые абажа шадаагүй байшоо. Мүн һү, брынзэ, нооһо мэтые гүрэндэ тушааха хүдэлмэринүүдые өөрөө бүтэхэ ябадалда найдажа байһан хэдэн олон колхозууд нэрлэгдэгшэ аймагуудаар бии.

Малажалай продуктнуудые саг сооньгүрэндэ тушаажа, Эхэ оронойнгоо эдеэ хоолой баялигые бүри арбидхаха гээшэ нютагуудтахи хүтэлбэрилхы эмхи зургаан, колхоз, колхозно айл бүхэнэй зайлашагүй шухала уялга мүн. Тиимэдэ гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые дүүргэнгүй Эхэ орондоо үритэй зээлитэй болоод байһан аймаг, колхоз бүхэн өөһэдынгөө гэмые мэдэржэ, эдэ дутуунуудаа дары усадхаха уялгатай. Гэхэтэй хамта, малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбүүдээ дүүргэнгүй байһан аад, һү тоһо мэтые ондоо тээшэнь гаргашалжа байһан ябадалнуудта эсэс табигдаха ёһотой.

И. ЛОГУШКИН.

ВКП(б)-гэй Обкомой секретариие малажалай талаар орлогшо

Вождь Сталинда гүнзэгы баяр хүргэнэ

«Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэхэ ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые Иволгын аймагай бүхы колхозуудай членүүд халуунаар угтаба.

«Улаан Оронго» колхозой клубта болоһон хамтын суглаанда энэ артелиин олон тоото хүн хабаадажа, правительство ба партиин тогтоолые һайшааха зуураа, колхоздоо байгаа дутуу дундануудые элирүүлэн, шанга шүүмжэлэл хэһэн байна. Колхознигууд Г. Саганов, И. Бадмацыренов, Д. Ирдынеев ба бусад артелиин Уставые хазагайруулһан ябадалые усадхаха шухала дурадхал оруулһан байха юм.

Тус колхозой бүхы членүүд энэ тогтоолые нэгэн хүн шэнгеэр һайшаажа, агуу эхэ Сталинда колхозно таряашадай гүнзэгы баяр хүргэбэ. Тиихэ зуураа, тус артелиинхид саашадаа улам һайнаар хүдэлмэрилжэ, колхозоо түргэнөөр хүгжүүлхэ уялга абһан байна.

Р. ДАШИЕВ.

Кударын колхозууд дебиторско ехэ үритэй

Хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадал дээрэһээ Кударын аймагай колхозуудай дебиторско үри зээлинь хамта дээрээ аяар 946077 түхэриг болоно. Олохон колхозууд эдеэ хоол ба үхэр мал мэтые аймагай албахаагшад ба бусадта зээлеэр үгэжэрхеод, мүнгыень мүнөө хүртэр абаадүй байха юм. Тиимэ колхозуудай дунда «Шэнэ байдал», «Красная заря», «Красный Октябрь», Куйбышевай, Сталинай нэрэмжэтэ ба бусад бии.

Артелиин зөөридэ зоргоороо оролжо, өөрынгөө хубиин хэрэгэй түлөө колхозһоо һүрэг ехэ юумэ абаһан хүнүүд үсөөн бэшэ байна. Жэшээлхэдэ, «Красный Октябрь» колхозой правлениин түрүүлэгшэ С. М. Нечаев гэгшэ өөрөө мэдэжэ, колхозой 58 килограмм тоһо худалдаад, мүнгыень бэедээ абаһан байха юм. Мүн «Красный строитель», «Красный Пограничник» колхозуудай правленинүүдэй түрүүлэгшэнэр Курикалов, Рыбаченко гэгшэд хэдэхэдэн мянган түхэриг үритэй болонхой.

Гадна, аймагай зарим эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд колхозуудһаа түлөөһэгүйгөөр юумэ абажа үритэһэн байха юм. Тэдэнэй дунда бэлэдхэлэй Министерствын аймагай түлөөлэгшэ Кривогорницын, гэгээрэлэй таһагай инспектор Шидеев ба бусад бии.

Дебиторско үри зээлиеэ түргэн усадхажа, «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» правительство ба партиин тогтоолой эрилтын ёһоор, Сталинска Уставые наринаар сахиха ябадал Кударын колхозуудай шухала зорилго мүн.

Б. ДЫМБРЫЛОВ.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэ Ставропольщинодо жэшээтэ фермэ мүн болоно. Эндэ гүрэнэй урда тээхи бүхы уялганууд хүсэдөөр дүүргэгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус фермын эрхим стахановка-комсомолка Лида Бойко. Тэрэ хадаа мүнөө жэл 42 тугалнуудые абажа, нэгыеншье үхүүлэнгүй тэнжээгээ. **Г. Аракельянай** фото, (ТАСС-эй фотохронико).

Республикын колхозуудаар таряахуряалга ба намарай па[р] хахалалгын ябаса тухай

БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын мэдээн

1946 оной октябриин 5

Аймагууд	Ороохого бүхы культурануудай хахалга (процентээр)	Һурилэлгэ (процентээр).	Сохилго (процентээр)	Намарай пар хахалалга (процент.)
Курумканай . . .	99,9	100,0	49,6	25,9
Баргажанай . . .	98,9	106,1	56,4	43,3
Хэжэнгын	96,8	79,5	29,3	46,3
Зэдын	96,7	74,0	33,2	46,2
Яруунын	96,7	57,5	27,8	47,8
Закаменай	96,6	62,2	35,6	28,5
Кяхтын	91,4	74,6	53,5	12,2
Кабанскын	89,7	67,2	43,3	31,3
Б. Кударын	89,7	91,0	61,5	47,1
Ториин	86,2	41,6	37,0	61,9
Түнхэнэй	83,4	50,3	46,3	39,9
Сэлэнгын	82,4	71,5	52,8	62,5
Хориин	81,6	47,2	39,4	71,8
Бичурын	81,1	77,8	53,7	23,2
Заиграйн	80,2	86,9	51,8	34,1
Прибайкальска .	78,4	67,1	43,9	30,0
Мухаршэбэрэй . .	78,1	63,4	41,7	33,4
Тарбагатайн . . .	69,8	67,1	59,6	58,3
Иволгын	67,3	86,1	46,9	36,1
Кударын	55,9	94,4	74,6	33,2
Хамта:	81,9	70,8	46,7	40,7

Республикын хэдэн олон түрүү колхозууд ургаса хуряалгые агротехническэ эрхим болзорнуудта дүүргэжэ, таряа тушааха талаар гүрэнтэйгөө саг сооньтоосоһон байна. Гэбэшье, олонхи аймагуудай колхозууд ургаса хуряалгые мүнөө хүртэр унжагайруулһаар. Дээрэхи мэдээнһээ харахада Кударын, Иволгын, Тарбагатайн аймагууд таряа хуряалгаар эгээл гээгдэжэ ябана. Эдэ аймагууд һүүлэй табан үдэр соо тон бага ургалта үгэһэн байх[а] юм. Хэтэрхэдээ, Кударын аймаг октябриин 1-һээ 5 хүртэр нэгэшье процент ургалта үгөөгүй байна.

Таряа һүрилэлгэ ба сохилго ми[нь] 46,7—70,8 процент болоһон байха юм. Ургаса хуряалгаар республика соо түрүүлжэ ябаһан Курумканай ба Баргажанай аймагууд таряа һүрилэлгэ 100—106,1 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэнь, Түнхэнэй, Бичурын аймагууд һүрилэлгэеэ хахалаашьегүй байха юм. Яруунын, Хэжэнгын, Хориин ба бусад аймагууд сохилгые бүри ехээр унжагайруулна.

Мүнөө үедэ колхоз бүхэн таряахуряалгые түргэн шиидхэхэ талаар эрид хэмжээнүүдые абаха уялгата[й].

Намарай пар хахалха түсэб ми[нь] 40,7 процент дүүргэгдэһэн байна. һүүлэй үедэ зарим колхозууд намарай пар хахалалгада ябажа байһа[н] хүсэеэ хороожо, ехэ эндүү хэһэ[н] байха юм.

Ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса хуряа[л]ха бата бэхи үндэһэ һуури болох[о] намарай парые газарай хүртэр хахал[а]ха хэрэгтэй.

Хүдөө ажалай энэ шухала хүдэл[]мэринүүдые амжалтатайгаар түгэс[]хэхын түлөө үргэн ниитэ колхозни[]гууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэг[]шэдэй дундахи социалистическэ мү[]рысөөе улам эршэдхэн, тэдэнэрэй ажалда үдэр бүриин халуун туһа[]ламжа үзүүлхэ ябадал нютагуудтахи партийна, советскэ, газартаряала[н]гай органуудай шухала зорилго мү[н].

Уялгаяа наринаар дүүргэбэ

Ториин аймагай түрүү колхозууд гүрэндэ эрхим шанартай таряа тушаажа, Эхэ оронойнгоо урдахи нангин уялгануудые түрүүшын ээлжээндэ дүүргэбэ. Жэшээлхэдэ, Бургалтайн сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Н. Цыбиков) ургаса хуряалгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, гүрэнтэйгөө болзорһоо урид тоосоһон байна.

Таряахуряалга, гүрэндэ тушаал[]гын үедэ нүхэр Ш. Бадмаевай бр[и]гада эмхитэй ажалаараа илгарагараа. Тэрэшэлэн колхознигууд Ш. Бадмаев, С. Цыденов, Д. Будеев, Х. Норбоева ба бусад һайнаар хү[]дэлмэрилһэн байна.

Д. БАДМАЕВ.

Өөрөө бүтэхэ ябадалда найдана

Закаменай аймагай Цакирай сомоной колхозууд таряа сохилго ба гүрэндэ тушаалгые таһалдуулжа байна. Тус сомоной колхозууд 852 гектар таряа хуряажа, миил 125 гектар сохиһон байна. Мүн 430 центнер таряа гүрэндэ тушааха байһан аад, оройдоо 65 центнер тушааһан ба үрһэ хаалга, гүрэндэ овоощ тушаалгые мүнөө хүртэр эхилээгүй байһаар.

Сомон дотороо илангаяа «Большевик» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Соктоев) ехээр гээгдэжэ ябана. Бо[]роо хурада шалтаг барьяад, өөрөө бүтэхэ ябадалда найдажа һууһан Цакирай сомоной колхозуудай түлбэрилэгшэд ойрын хэдэн хоног соо өөһэдынгөө хүдэлмэридэ эрид хубилалта хэжэ, таряа сохилго б[а] гүрэнэй уялгата түлбэринүүдые бо[л]зор соонь дүүргэхэ ёһотой.

Б. ШОЕНОВ.
(Манай корреспондент)

Колхозой зөөри хороогшод зэмэеэ амасаба

Закаменай аймагай Санагын сомоной «Коминтерн» колхоз энээнһээ урда малажалай талаар аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ байһан юм. Харин мүнөө болоходо аймагай колхозуудһаа холо гээгдэшээ. Энэ колхоз 1945 ондо 91 унага, 326 тугал, 140 хурьга эшэгэ дутуу абаһан байгаа. 1945 ондо аяар 20 гаран толгой малаа үхүүлһэн байха юм. Үнеэнэй һубайрха ябадалтай тэмсэхэ хэмжээнүүдые бэелүүлжэ шаданагүй.

Гадна, колхозой ниитын зөөриие үрилтэ хэжэ байһан баримтанууд бии. Энэ жэлэй январьһаа эхилээд, 24 толгой мал хажуу тээшэнь худалдаһан ба алаһан, колхозой 20 гаран толгой үнеэдые жэжэ малаар андалдаһан байна. Һүүлэй үедэ хэгдэһэн шалгалтаар, 7 толгой адуу морид, 18 толгой хони ямаад дутуу болоһониинь элирүүлэгдэбэ.

Тус артелиин хүтэлбэрилэгшэд малай байрануудые заһабарилан дулаалха, бэлшээриин газарнуудые зүбөөр хэрэглэхэ, малаа шэмэтэй һайн тэжээлээр дүүрэн хангахын түлөө шухала анхаралаа табяагүй, харин колхозой эрхим шанартай үбһэ тэжээлээр өөһэдынгөө малые тэжээжэ байдаг заншалтай. Энээнэй урда тээ энэ колхоздо түрүүлэгшэ байһан Дашиев, тэрэнэй орлогшо Гапилов, малай фермые даагша Ардаев гэгшэд хэнэйшье мэдэлгүйгөөр колхозой ниитын зөөридэ хүрэжэ, нилээдгүй олон толгой мал энэ тэрэ хүнүүдтэ худалдаһан, мүн андалдаанай гуримаар артелиин эрхим һайн үнеэдые үбэршэлжэ абаһан байха юм. Колхозой ветеринарна врач Мартихаев гэгшэ ургадаг үнеэгээ артельдээ үгөөд, тэндэһээ эрхим үнеэнь абаа.

Иигэжэ артелиин Уставые эбдэхэһээ гадна, Дашиев гэгшэ колхозой хэрэгые хүтэлбэрилхын орондо, холо ойгуур зайгуултан архидажа ябадаг байһан юм.

Тиихэдэнь правлениинь түрүүлэгшые орлогшо байһан Гапилов гэгшэ ажалда хабаадангүй миил байдаг колхознигуудые аршаанда, элигээхэ, тэдэнэртэ колхозой талха ба элдэб продуктнуудые хубаажа үгэдэг ажалтай болошоһон байгаа. Тэрэд, тус колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Цыренов энэ бузагай баримтануудые хаража байгаад, ямаршье хэмжээ абадаггүй байһан юм.

Дээрэ дурсагдаһан баримтануудые ВКП(б)-гэй айкомой бюро зүбшөөн хэлсээд, Дашиевые партиһаань гаргажа, хуулиин хэмжээдэ хабаадуулхые аймагай прокурорто даалгаһан, мүн Гапилов, Ардаев гэгшэдые хүдэлмэриһөөнь гаргажа, хэрэгыень сүүдтэ үгэһэн байна.

Н. БОЧКИН.

Специалистын зүбшөөлнүүд

КОЛХОЗОЙ СЧЕТОВОДТО ТУҺАЛАМЖА

«Колхозуудай ниитын газарнуудые үрихэ ябадалнуудһаа хамгаалан сахиха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолой ёһоор манай республикын колхозууд болбол газарайнгаа дансада жэл бүриингөө бүридхэлые оруулдаг байха юм.

Гэбэшье, 1946 оной бүридхэлые дансалха ябадал бүхы районуудта ба колхозуудта, газарай дансые хүтэлхэ дүримэй ёһоор ябуулагдажа байна гэжэ хэлэжэ болошогүй байна. Иимэ ушарнууд хадаа колхозой счетоводуудай үлэ бираха дээрэһээ гансахан болоно бэшэ, харин ехэнхидээ колхозой ударидагшад энэ шухала гүрэнэй удхашанартай хэрэгтэ мүнөө хүртэрөө дүүрэн анхарлаа табидаггүй дээрэһээ болоно.

Мүн зарим аймагуудай удирдагшадай зүгһөө энэ хэрэгые хайхардаггүй ябадал үзэгдэнэ. Тиибэшье аймагай исполкомой түрүүлэгшэнэр, райЗО-гой эрхилэгшэнэр, АЗО-гой землеустроительнууд, колхозой ударидагшад болбол газарай дансануудта бүридхэл оруулха хүдэлмэриие нягта зүбөөр хэхэ ба правительствын тогтооһон болзор дотор дүүргэхын түлөө сэхэ харюусалгатай байдаг юм, энэ ябадалда хайша хэрэгээр хандалган ба алдуунууд элирээ һаань, тус бүридхэлэй хэрэгые хазагайруулһан хүнүүд шанга хэһээлтэдэ оруулагдаха ёһотой байһаниие мартаха хэрэггүй.

Колхозно газарай дэбтэр болбол тон ехэ гүрэнэй удхашанартай документ мүн, ушарынь хадаа гүрэндэ тушааха бүхы тушаалгануудай тоое гаргахадаа, хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй түсэб зохеоходоо тэрээн дээрэһээ үндэһэлдэг байна. Тиимэдэ тус дэбтэр соо оруулагдаһан бүхы хубилалтанууд болбол үнэн бодото байдалтайгаар тон адли байха ёһотой ба дүүрэн бодото баримтанууд дээрэ үндэһэлхэ ёһотой байна.

Газарай данса соо бүридхэл оруулжа эхилхэдээ хүдөө ажахын артелиин членүүдэй үмсын ашаглалгада байгаа усадьбын газарай хэмжээнүүдые бүридхэдэг гурбадахи бүлэгһөөнь эхилхэ хэрэгтэй.

Эдэ бүридхэлнүүд болбол колхознигуудта усадьбын газар хэмжэн таһалжа үгэһэн ба колхозой правлениин заседаняар гү, али хамтын суглаагаар баталһан актнуудай үндэһэн дээрэ хэгдэхэ ёһотой. Зүгөөр акт дотор газарай хэмжээ тухай мэдээсэл дутуу байгаа һаань, колхозой тусхай газар хэмжэгшэдые хабаадуулан тэрэ газарынь хэмжэжэ үзэхэ хэрэгтэй.

Газарай данса дотор оруулагдаһан бүхы зүйлнүүдые бэхээр бэшэхэ хэрэгтэй ба тон түрүүндэ колхозно үрхэтэн эзэдэй фамили ба нэрэ обогые нэгэ хүсэнэг соо багтаажа дүүрэнээр оруулха хэрэгтэй.

Тус дэбтэрэй гурбадахи бүлэг соо тус колхозой нюур дээрэ байгаа бүхы үрхэтэнүүд бэшэгдэнэ. Хэрбээ энэ колхозой үрхэтэн ондоо колхозой газар дээрэ усадьбатай байгаа һаань, тэдэ үрхэтэниие газарайнь хэмжээе тэмдэглэнгүйгөөр дансадаа оруулха хэрэгтэй. Мүн нүгөө колхозынь хадаа тэрэ үрхэтын усадьбын газарые колхозой член бэшэ аад, тус колхоздо газар эдэлжэ байгшадай тоондо бүридхэнэ.

Газарай данса соо ямаршье баллалган, будалган байха ёһогүй. Энэ дүүрэлтэ бэшэлгые имагтал райЗО-гой ахалагшын зүбшөөлтэйгөөр заһабарилан бэшэхэдэ болоно. Зүгөөр буруу бэшэһэн зүйлөө нэгэ шугамаар зуража, дээгүүрэнь ёһото бэшэлгээ бэшэхэ хэрэгтэй.

Гурбадахи бүлэг соо бүридхэлөө оруулжа байха үедэ нэгэдэхи ба хоердохи бүлэгтэ оруулха бүридхэлнүүдээ нягталха хэрэгтэй. Колхозой бүхы газарай хэды шэнээниинь огород, сабшалан, бэлшээри ба таряанай газар доро байһаниие нягтаар тодолхо ёһотой байна. Тусхай газар хэмжэгшэд колхозой ниитын барилга, хорео хашаан, улица, гэрнүүд, субаса ба ниитын талмай доро эзэлэгдэжэ байгаа газарые хэмжэжэ акт бэшэхэ уялгатай. Счетовод болбол тус актнуудые правлениин тогтоолоор баталһанай һүүлдэ дансада оруулха ёһотой байна.

Зүгөөр, тус дэбтэр дотор документын баримтагүйгөөр ямаршье бэшэлгэ гэжэ болохогүй юм. Документнүүд гэбэл, правительство ба аймагай Исполкомой тогтоолнууд, газар хэмжэлгын актнууд, колхозой правлениин ба хамтын суглаанай протоколнууд мүн болоно. Колхозой счетовод болбол тус дэбтэр соохи бэшэлгэнүүдэй үнэн зүб байһанай түлөө, эдэлүүриин газарай хэмжээе үнэн бодотоһоонь багадуулаагүйн түлөө дүүрэн харюусана. Илангаяа таряанай газар, огород, сабшалан ба бэлшээри гэхэ мэтэ эдэлүүри доро байгаа газарай хэмжээе багаар оруулха ябадалтай эрид тэмсэхэ ушартай.

Энэ хэрэг болбол тон ехэ гүрэнэй удхашанартай бодохолоор нютагай партийно-советскэ организацинууд ба райЗО-гой ахалагша землеустроительнууд болбол колхозой газарай дансануудта бэшэлгэ хэхэ ябадалые наринаар хинаха уялгатай байна. 1946 оной дэбтэрнүүд хадаа октябрь соо дүүрэнээр дансалагдаад байха ёһотой.

Колхоз бүхэнэй эдэлүүриин газарай хэмжээе тон зүбөөр бүридхэжэ, ноябриин нэгэндэ манай республикын газарай нягта баланс гаргаха манай арюун уялга мүн. Энэ болбол газараа улам һайнаар ашаглан хэрэглэхын түсэб зохеолгондо ба колхозуудые ажахын талаар улам саашадань хүгжүүлхын ехэхэн түшэг тулга боложо үгэхэ байна.

К. А. ГАСЬКОВ, БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын землемер—ревизор.

Малай байрануудые заһабарилна

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (Гэгээтын сомон) членүүд 1946—1947 онуудай адуу малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын зорилгоор, фермэ, гүүртэ. бүхэнэй байрануудые урин дулаанаар заһабарилжа байна.

Малай үбэлэй байра байдалай барилга, заһабарилга, доторхи саг[]далга мэтын хүдэлмэринүүд нүхэр Дамбаев гэгшын хүтэлбэри доро ябуулагдана. Эбэргэ бодо мала[й] ба хони ямаадай байранууд һай[н]наар заһабарилагдажа байна.

Л. РАДНАЕВ.

Залуу хонишодой амжалта

Зэдын аймагай Буденнын нэрэмжэтэ колхозой комсомольско-залуушуулай хониной-товарна фермэ үбһэ тэжээлэй хомор хүндэ хүшэр жэлнүүдтэ нэгэшье хони хороонгүй ондоо оруулан, аймаг доторхи түрүү фермэнүүдэй нэгэниинь боложо шадаа. 1942 ондо энэ колхозой комсомолканууд А. Вершинина, М. Вершинина, А. Югова, Е. Цыренова гэгшэд хониной-товарна фермэдэ хүдэлмэрилхэмнай гэжэ ерээд байхадань, тус фермын дүршэлтэй хонишон нүхэр Ц. Цыренов ехэ урмашажа, хони хурьгадай харууһые хайшан гээд зүбөөр эмхидхэхэ арга нүхэсэлнүүд тухай тэдэнэртэ удаан хөөрэжэ үгөө һэн. Нүхэр Цыреновэй һургаал заабаринууд тэдэнэй ажалда ехэ туһа боложо үгөө.

Социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр эмхидхэжэ, тус тустаа уялгануудые абаад байхадаа, 1945 ондо үбэлэй бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, хонидоо онсо һайнаар харууһалан, нэгэшье толгой үхүүлэнгүй то[л]бир тарганаар ондо оруулжа, һурэгүүдээ нилээдгүй олошоруулаа. Тэрэнэй түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэр[и] абаһан байха юм.

Нүхэр Цыренов өөрынгөө басаган[]тай хамта—21 толгой, А. Вершинина, М. Вершинина, А. Югова гэгшэд—8-8 толгой хони, мүн нилээдгүй ехэ нооһо абажа, ажалдаа бүр[и] һайнаар хандадаг болоо. Энэ жэл[дэ] Е. Цыренова—172, М. Вершинина—160, А. Югова—158, А. Вершинина—145 хурьгадые хүлеэжэ эбаад, нэ[]гэшье хоролтогүйгөөр тэнжээбэ.

Хонишодой иимэ амжалтануудые туйлаһанай ашаар, дээрэхи колхоз гүрэндэ нооһо, брынзэ тушааха түсэ[]бүүдээ болзорһоонь урид дүүргэ[]

Тус фермынхид мүнөө 1772 центнер үбһэ хуряажа, 150 центнерые ажалай нэмэлтэ түлбэридэ аба[]байна. Мүнөө жэлдэ бардам хүр[]үбһэ тэжээлтэй болообди—гэжэ фермые даагша Трофим Яковлев[ич] Побоков мэдүүлнэ.

С. ЗОДБОЕВ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ВКП(б)-гэй Городок городой V пленумһээ

...док городой партиин горко-...ээтэ V пленум һаяхан бо...байгаа.

...пленум дээрэ партиин горко-...секретарь нүхэр Халеев болбол ...-гэй Обкомой XXIV пленумэй ...ай асуудалаар элидхэл хэ-...эр Халеевэй энэ элидхэлһээ ..., ВКП(б)-гэй горкомой бю-...тэрэнэй секретарьнууд бол-...тийна эхин организацинуу-... эмхидхэлэй талаар бүхэ-... тушаа тон бага хүдэлмэри ... байна. Энэ городто партийна ... организацинууд бии. Теэд, ...й арайхан гэжэ гурба-дүр-... хангалтатайгаар хүдэлмэ-...

...дской партийна организа-... ба зарим партийна эхин орга-...нуудай хангалтагүйгөөр хү-...лдэг ушар шалтагааниинь ... байнаб гэхэдэ, тэндэ шүүм-... ба өөрыгөө шүүмжэлхэ хэрэ-...хилдэггүй дээрэһээ болоно ... пленум тон зүбөөр тэмдэглэбэ. ...тэй хамта, эндэхи советскэ ...профсоюзна организацинууд ...гагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Эдэ-...даа формальнаар, хойрог ...ор хүтэлбэри үгэхэһөө гадна, ...гөө гарпаһан шиидхэбэринүү-... дүүргэлтые шалгадаггүй ... юм. Ажалшадай депутадуу-... городской Соведэй исполком ... ажалшадай оруулһан мэ-... ба гомодолнуудые саг бол-...онь хаража үзэдэггүй дээрэ-... правительствын зүгһөө үгтэ-... мбарииие бүдүүлигээр хазагай-...

Комбинадай директор коммунист Тимошенко гэгшэ шүүмжэлгэдэ дурагүй, тэрэниие хабшаха заншалтай байгаа. ВКП(б)-гэй горкомой бюрогой засе... дани дээрэ предприятинуудай үбэлдэ бэлэдхэл хэжэ байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, дирекциин хүдэлмэридэхи дутуу дунда зүйлнүүдые шүүмжэлхэдэнь, нүхэр Тимошенко ба тэрэнэй орлогшо коммунист Малкин гэгшэд энэ шүүмжэлгэдэ тон ехээр дураа гутаһан ябадал гаргаба. Партиин горкомой орган болохо «За металл» гэжэ заводской газетэ болбол энэ оной августын 22-то толилогдоһон бэшэг соогоо «Ажалшадай ажаһууха гэр байрануудые заһабарилха хүдэлмэри таһалдаба» гэжэ тон зүбөөр дирекциин хүдэлмэри шүүмжэлжэ бэшэһэн байгаа. Теэд, энээн тухай бэшэһэн газетэ болон тэрэнэй редакторто Тимошенко болбол дураа гутажа, али болохоор энэ бэшэгые буруу дээрэ тоолоһон үгэ бюро дээрэ хэлэһэн байба.

Тэрэшэлэн партиин горкомой хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Сурков гэгшэ шүүмжэлгэ хэһэн газетэдэ дураа гутажа, тэндэ толилогдоһон корреспонденци бэшэһэн хүниие буруу юумэ хэбэш гэжэ занаһан байгаа.

ВКП(б)-гэй Обкомой 24 пленумэй шиидхэбэри соо тэмдэглэгдэһэн дутуу дунда зүйлнүүд Городок городой партийна организацида сэхэ тудана гэжэ пленум тэмдэглэбэ. Тус пленум дээрэ 16 хүн үгэ хэлэжэ, партиин горкомой бюрогой ба тэрэнэй таһагуудай хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүдые элирүүлбэд.

Пленум болбол зүбшэн хэлсэһэн энэ асуудал тушаа дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан тогтоол баталжа абаба. Энэ пленум дээрэ «Партиин ургалта ба ВКП(б)-дэ шэнээр орогшодтой партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые шангадхаха тушаа хэмжээнүүд тухай» гэһэн асуудалаар партиин горкомой секретарь нүхэр Шотин элидхэл хэбэ.

ВКП(б)-гэй Обкомой ажаүйлэдбэриин таһагые даагшын орлогшо нүхэр Бибичков болбол тус пленум дээрэ үгэ хэлэжэ, партиин горкомой хүдэлмэридэ байһан ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүдые элирүүлхэ зуураа, партийна эхин организацинуудые бүхэжүүлхэ, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые һайжаруулжа, Сталинска табанжэлэй түсэбэй түрүүшын жэлдэ үйлэдбэриингөө программые амжалтатайгаар дүүргэхые пленумдэ хабаадалсагшадые уряалһан байна.

Энэ асуудалаар пленум болбол мүн лэ дэлгэрэнгы тогтоол нэгэн һаналаараа баталан абаба.

Пленумэй энэ шиидхэбэриие партийна эхин организацинуудаар мүнөө зүбшэн хэлсэжэ, партиин доторойи хүдэлмэриие һайжаруулжа, ажал хүдэлмэри дээрээ шэнэ шэнэ арга хэмжээнүүд абтажа байна.

„АРТЕКҺЭЭ" БУСАЖА ЕРЭБЭД

Зунайгаа амаралтын үедэ манай республикын һургуулинуудһаа зургаан пионернүүд отличнигууд: Владимир Котляренко, Олег Зуев, Нина Ягунова, Владимир Бессмертных, Дина Занданова ба Вика Хамаганова гэгшэд Крымдэ байдаг «Артек» гэжэ Бүхэсоюзна пионерскэ лагерьта амараа. Мүнөө тэдэнэр бусажа ерээд, өөһэд өөһэдынгөө һургуулинуудта һуража байна.

Тэдэ пионернүүд хадаа һайн амаржа, ехэ юумэ үзэжэ ерэә.

С. ТЫХЕЕВА.

Аймагайнгаа бүхы колхозуудта концерт харуулба

Хориин аймагай социалистическэ культурын байшангай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин агитбригада (хүтэлэгшэнь нүхэр Карнаков) хүдэлмэрөө һайнаар табижа шадаһан байна. Энэ бригада болбол тариа, үбһэ хуряалгын ба малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл ябуулха кампанинууд соо аймагайнгаа бүхы колхозуудаар ябажа һонирхолтой концертнүүдые харуулһан байха юм. Тэдэнэй программада нэгэ акттай зүжэгүүд, советскэ композиторнуудай зохеоһон шэнэ дуунууд бии юм.

Е. ПАХУТОВА.

Культурна хангалтын хүдэлмэри

«Байкал» гэжэ портын хүдэлмэришэдэй культурна эрилтые хангахын тула Байкало-Сэлэнгын пароходствын управлени болбол 9 радиоприемнигуудые ба 2 библиотекые тус портдо һаяхан эльгээбэ. Радиоприемнигуудынь «Ангара», «Комсомолец» гэжэ пароходууд дээрэ, портын дэргэдэхи мастерскойнуудта ба хүдэлмэришэдэй хамтын байрануудаар табигдаха байна.

Гадна тус портын хүдэлмэрилэгшэдэй сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхын тула мүн нэгэ боян эльгээгдэһэн байха юм.

Манай селькорһоо.

НАВИГАЦИИН ТҮСЭБ ЗААТАГҮЙ ДҮҮРГЭХЭ

Байкало-Сэлэнгын пароходствын коллектив болбол үнгэрһэн һарын ашаа зөөлгын түсэб тонноор 109,1 процент, тонно-километрээр 101,2 процент дүүргэбэ.

Бассейнын бүхы коллективүүдэй дунда түрүү зэргэ эзэлһэн «Пограничник» пароход (капитаниинь Васильев, механигынь Минеев), «Ударник» (капитаниинь Михайлов, механигынь Зубов), «Чаадаев» (капитаниинь Федоров, механигынь Лакеев) пароходуудай команданууд үһөн замай навигациин эхилһэнһээ хойшо һараһаа һарада ашаа шэрэлгын түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэдэг байна. Мүнөө тэдэ пароходуудай коллективүүд һайн амжалтануудые туйлаһанайгаа түлөө ССР Союзай гол мүрэнэй транспортын Министерствын ба гол мүрэнэй транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай зүгһөө амаршалгын телеграмма абаһан байна.

Улан-Удын пристань (начальнигынь Лучихин) һайнаар хүдэлмэрилжэ, бүхы пристаньнуудай дунда алишье талаараа илажа ябана.

Тиибэ ябашье, үһанзамайхид нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилжэ ходо шадаагүй, үшөө олохон коллективүүд уялгата даалгабаряа дүүргээгүй. Жэшээлхэдэ, «Комсомолец» пароход (капитаниинь Марфин) сентябрь һарын түсэб миил 50 процент, «Ангара» пароход (капитаниинь Лазо)—70 процент дүүргэжэ, хамагай хойно гээгдэжэ ябана. Байкал порт өөрынгөө хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр эмхидхэһэн байна. Портын начальник Кузнецов гэгшэ өөрынгөө хүдэлмэридэхи гээгдэлые усадхаха тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй.

Хэнэйшье мэдэхээр ашаа шэрэлгын түсэбые дүүргээгүй һаа, манай арад зониие эдеэ хоолоор, эд бараагаар болон ажаүйлэдбэриин предприятинуудые элдэб түүхэй эдүүдээр хангажа шадахагүй байнабди.

Гэбэшье, «Леваневский», «Стахганов», «10 лет Бурятии» ба бусад суднануудай командануд энэ харюусалгатай зорилгонуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ тушаа өөдтэй юумэ хээгүй байха юм. Тиимэһээ, энэ талаар гээгдэлые октябрь һарада усадхаха гээшэ тэдэнэрэй шухалын шухала зорилго болоно.

Сүхэ-Батор гэжэ пристаниин хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, тэрэнэй начальник Плужников гэгшэ хүдэлмэришэдэйнгөө дунда социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлээгүй, ажал хүдэлмэрөө һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй дээрэһээ үнгэрһэн һарада түсэбөө арайхан гэжэ 68 процент дүүргэбэ. Мүн Танхой портшье иимэрхүү байдалтай.

Үһанзамайхидай хүдэлмэридэ байгаа эдэ дутагдалнуудые ябашье тэсэжэ болохогүй. Энэ хадаа пароходствын хүдэлмэриин ниитэ дүнгые доошолуулжа ба шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй навигациин түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ түбэг хэнэ гээшэ. Мүнөө навигациин эхин бэшэ, харин һүүлэй үе болоод байна. Иимэ харюусалгатай сагта пароходствын хүдэлмэришэд (тэрэнэй начальник Горбачев гэгшэ) ашаа шэрэлгын талаар намарай түсэбые заа-заатагүй дүүргэхэ зорилго табиха ёһотой. Участок бүхэнэй хүдэлмэришэдэй бүхы хүсые ба арга боломжые элсүүлхэ, тиихэтээ хамта социалистическэ мүрысөөе хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ, олониитын-политическэ хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулха хэрэгтэй.

Тиигээд байбал үһанзамайхид абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, навигациин түсэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ байна.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Абаһан уялгаяа агитациин ашаар дүүргэбэ

...АКИР. (Телефоноор абтаба). ...ай колхозуудаар Октябриин ...тээхи социалистическэ мүры-...дэр ерэхэ тудам үргэдэжэ ... Агуухэ Октябрьска социа-...ическэ революциин XXIX жэ-...ойе ажал хүдэлмэри дээрээ ...тануудые туйлажа угтаха ... хаа-хаанагүй үргэлжэлһөөр.

...с-Бортойн сомоной «Улаан ... колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр ...даев ба парторганизациин ...тарь нүхэр Дугаров) колхоз-...айнгаа дунда социалистичес-... мүрысөөе үргэнөөр эрхилхэ ... бага бэшэ эмхидхэлэй хү-... хэһэн байнад. Тус партор-...циин 13 агитатор Сталинска ...жэлэй түсэб тухай гаргаһан ... колхознигуудта үргэнөөр ...лжа үгэнэ. Агитаторнууд нү-... Дугаров, Бадмаев, Будаев бо-... бусад илангаяа һайнаар хүдэл-...жэ, энэ хуулитай ажалшадые ...уулхаһаа гадна, өөһэдөө ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйланад.

Агитационно ойлгууламжын хүдэлмэриие ажалшадай дунда үргэнөөр хэһэнэйнь ашаар, тус колхоз социалистическэ мүрысөөндэ аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Гүрэндэ уялгата еһоор тушааха мяха, тоһо, ноохо, үндэгэ, брынзэ гэхэ мэтэнүүдые саг болзор сооонь холо үлүүлэн дүүргэһэн байгаа.

Малдаа үбһэ тэжээл бэлдэхэ түсэбөө 130 процент дүүргэбэшье һаа, энэ хүдэлмэри үшөө эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлэгдэһөөр байна. Тэрэшэлэн энэ колхозойхид малай үбэлжэлгэдэ муу бэшээр бэлэдхэл хэнэ.

Тус колхозой партийна эхин организациин коммунистнууд өөһэдынгөө хамтын суглаае түсэбэй еһоор, һарадаа хоер дахин хэжэ, партийно-политическэ темэтэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, колхоз соогоо боложо байһан ажахын удхашанартай кампанинуудай ябаса тухай хэлсэжэ, правлениингээ ажал-ябуулгада ехэхэн туһаламжа үзүүлдэг юм.

Эндэхи коммунистнууд өөһэдынгөө идейно-теоретическэ хэмжээе эдибхитэйгээр дээшэлүүлжэ, марксизм-ленинизмын сурталтай танилсажа байна. Партиин Устав ба историие шудалха кружогто 19 коммунист, комсомолец болон партийнабэшэ эдибхитэд хабаадалсана.

ВКП(б)-гэй член, тэндэхи һургуулиин багша нүхэр Ринчинов «ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсын» VI-дахи бүлэгые шудалжа байна. Тиихэтээ хамта кружогой хүдэлмэридэ ехэхэн туһаламжа үзүүлдэг байха юм.

Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй долгин аймагай колхозуудаар, илангаяа һүүлэй үдэрнүүдтэ үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ байна.

Б. ШОЕНОВ.
«Б-М Үнэнэй» корреспондент.

Сүүдэй зал сооһоо

Һаяхан Кяхтын аймагай арадай сүүд Усть-Киранай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой член М. Шарифутдиновагай хэһэн гэмтэ ябадал тушаа хэрэгые хаража үзэбэ. Шарафутдинова гэгшэ колхозой тариянай ток дээрэһээ 14 килограмм орооһо хулгайлһан байгаа. Арадай сүүд болбол энэ хулгайн хэрэгэйнь түлөө Шарафутдиновае нэгэ жэлээр шиидхэбэ.

Тэрэшэлэн тус артелиин члэнүүд Краснояровa, Немчикова гэгшэд колхознигуудай ажалта үдэр олохо минимумые дүүргэжэ шадаагүй, залхуу хойрог ябадал гаргажа байһанайгаа түлөө тус бүри 6 һарын баалалтын хүдэлмэри хэхээр шиидхэгдэбэ. Сүүдэй шиидхэбэриин ёһоор тэдэнэй олоһон ажалта үдэрэй 25 процентэнь колхоздо үгтэхэ болоно.

«Знамя Ленина» газетэһээ.

Редакцида ерэһэн бэшэг

Уранзохёолшодто залуушуулай эрилтэ

Советскэ залуушууд, тэдэнэй тоодо манай бурят залуушууд хадаа Эхэ оронойгоо түлөө үнэн сэхээр ба баатарлигаар хүдэлмэрилдэг, эрдэм болбосорол ба соел гэгээрэлээр зэбсэгжэнхэй хүнүүд мүн. Тэдээн соо үзэг бэшэг мэдэхэгүй, эрдэм болбосоролоо ба юумые ойлгохо мэдэхэ хэмжээгээ дээшэлүүлхые оролдохогүй хүн гэжэ үсөөн. Тэдэнэр уранзохеолые илангаяа ехэ һонирходог ба уншадаг байна.

Гэбэшье манай бурят-монголой уранзохеолшод хадаа энэ талаар залуушуудайнгаа эрилтые хүсэдөөр хангажа шаданагүй. Манай зарим нэрэтэй солотой уранзохеолшод һүүлэй үедэ арадта мэдээжэ хуушанай үльгэрнүүдые найруулгаар һамаараад лэ, шэнэ зохеол бэшэдэггүйнь гайхалтай.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ шалгарһан фронтын ба тылэй баатарнуудые, тэдэнэрэй арюун нангин ажал хэрэгые, Сталинска шэнэ табанжэлэй түрүү хүнүүдые, Эхэ оронойнгоо гоё һайханиие өөһэдынгөө уранзохеолнууд соо бидэндэ үргэнөөр харуулыт гэһэн иимэ эрилтэнүүдые манай залуушууд Бурят-Монголой уранзохеолшодой урда табина.

Ж. ЦЫБАНОВ.

СССР-эй Гүрэнэй Хиналтын Министерстводэ

...нэй Хиналтын Министерство ... колхозуудай үндэһэн фонд-... бүрин бүтэн байһаниие ба ...зуудта продукци болон мүн-...ниие хэрзэргэ зүбөөр гарга-... байһаниие хэдэ хэдэн райо-... документальнаар шалгажа ... байха юм. Шалгалтануудые ...айхадань хүдөө ажалай арте-... Уставые бүдүүлигээр эбдэһэн ... баримтанууд элирүүлэгдэбэ. ... районно организацинуудай ... һэнгэргүй болоһон хүтэлбэ-...эд хадаа колхозуудта мүн-...ри, адуу мал ба хүдөө ажа-... продукциие хуули бусаар мэхэ-...лжа байба. Мүн тэрэшэлэн ...зуудай хамтын газарые үрил-... сахижа, хамгаалха хэмжээ-... тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба ...-эй СНК-гэй 1939 оной майн ... гаргаһан тогтоолые бүдүү-... эбдэһэн ушар баримтанууд ...һон байха юм.

...ловска областиин Чкаловска ...гэй райисполкомой түрүүлэг-... Ивлиев Ф. А. гэгшэ, РайЗО-... байһан М. М. Куприк гэг-... колхозно продукциие өөрынгөө ...ангеэр мэдээрхэн захиржа ... һэн. Ивлиев болон Куприк ...дэй запискаар 1945 ондо бо-... 1946 оной дүрбэн һара соо эл-... организацинуудта ба зарим ...тэ 5235 килограмм орооһо, ...ограмм гурил, угаа ехэ мя-... таабха ба бусад продуктнуу-...гэн сэнгээр ба «урьһаар» ... үгэһэн байгаа. Энэ про-... нилээд ехэ хубиие райис-...ой ба райземотделэй хүдэл-...шэд өөһэдтөө абаһан мүртөө. ... доогуур сэгнэгдэһэн үные-...лөөгүй байгаа.

...гөө алба тушаалые хэтэрүү-... хэрэглэжэ райисполкомой тү-... гэгшэ Ф. А. Ивлиев гэгшэ «Ударник второй пятилетки» гэдэг колхозһоо һаамхай үнеэ өөртөө абаһан аад, тэрэнэй сэнгые түлөөгүй байшоо. Ивлиевэй эрилтээр «Ленинский лучь» гэдэг колхоз 1945 оной декабрь соо өөрынгөө мүнгөөр рынок дээрэһээ хүнгэн ябадалай шаргануудые худалдажа абаад, тэдэниие райисполкомдо түлөөһэгүйгөөр хүлләжэ байхыень дамжуулан үгэһэн байна.

1945 оной июнь һара соо «Ударник второй пятилетки» гэжэ колхоз Чкаловска райземотделэй нарядаар наран сэсэгэй үрһэ 25 центнер абаһан аад, тэрээнһээ 15,2 центнерые рынок дээрэ худалдаһан бэеэрээ, тэрэ мүнгөөрынь урдань райЗО-е даагша байһан Куприк М. М. гэгшэдэ рессортой шэнэ тэргэ худалдажа абаһан байха юм.

Энэ райондо колхозно газар эдлүүриин талааршье хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнууд гараһан байха юм.

Урдань райЗО-е даагша байһан Куприк гэгшэ 1945 ондо Горсоведэй нэрэмжэтэ колхозые өөһэдынгөө хүсөөр ба зөөри хэрэгсэлээр 5 га газар дээрэ орооһото тарилга райземотделдэ хэжэ үгэхыень уялгалһан байха юм. Эндэһээ абтаһан тариянайнь ургасые райземотделэй даагша боложо шэнээр ороһон Тихомиров А. П. гэгшэ мүн тэрэ колхоздонь 5500 түхэригөөр худалдаһан байгаа. Тиигээд колхозһоо абаһан мүнгөөрөө Тихомиров өөртөө хүнгэн ябадалай шарга худалдажа абаһан байха юм.

Шалгалтаар элирүүлэгдэһэн ушар баримтанууд дээрэһээ урдань Чкаловска Райсоведэй исполкомой түрүүлэгшэ байһан Ивлиев Ф. А. гэгшэ Гүрэнэй Хиналтын Министрын приказаар сүүдтэ үгтэбэ. Энэ районой газарай таһагые даагша Тихомиров А. П. гэгшэ алба тушаалһаан зайлуулагдаа. Урдань хүдөөгэй Чкаловска райземотделые даажа байһан Куприк гэгшын гаргаһан, хуули буса ябадалнууд тушаа материалынь тэрэниие сүүдэй харюусалгада хабаадуулхын тулада мүн лэ прокуратурада үгтэбэ.

Алтайска хизаарай Барнаульска хүдөөгэй районой колхозуудта колхозно ниитын газарые үрихэ ябадал тон үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Районой газарай таһагые даагша Солодилов В. А. гэгшын хайша хамаагүй байһан хадаиь колхозно газар гээшэ элдэбын районно организацинуудта болон зарим нэгэ хүнүүдтэ хубаагдан үгтэжэ байгаа һэн.

Власихинска ба Лебяженска сельсоведүүдэй шалгалтада ороһон хоер колхозуудта, элдэбын организацинууд өөһэдынгөө хэрэглэлдэ 480 тухай гектар колхозно газарые хуули бусаар эдлэжэ байгаа. Барнаульска шубуунай комбинадай туһалбариин ажахы болбол Свердловэй нэрэмжэтэ колхозһоо өөһэдтөө 7 га хамтын газарые абаһан байба. Мүн энэ колхоздо «Алтайская Правда» гэжэ газетын редакци колхозно тарилга хэхээ бэлэээд байһан 9,2 га намарай парые өөһэдтөө тарилга хэхээр эзэлэн абаһан байха юм. 1945 ондо элдэбын талын организацинууд районой газарай таһагһаа зүбшөөрэлтэйгөөр 1615 га колхозно газарые өөһэдтөө хэрэглэһэн байба.

Тус районой колхозуудта элдэбын туһа хүргэһэнэй түлөө ба хахадаар сабшаха гэһэн условитойгоор мүн лэ нилээд ехэ сабшалангай газарые үриһэн байба.

СССР-эй Гүрэнэй Хиналтын Министрын приказаар Барнаульска районно газарай таһагые даагша В. А. Солодилов гэгшэ иигэжэ колхозно газарые үрихэ ябадалые гаргаһанайнгаа түлөө даажа байһан тушаалһаан зайлуулагдаа.

Алма-Атинска хүдөөгэй райисполкомой түрүүлэгшэ Голоскоков П. И. гэгшэ колхозно ниитын зөөриие— үхэр мал, продукци ба мүнгэн зөөриие үрихэ мунайдахаар колхозуудай түрүүлэгшэнэрые баадхажа, хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн байха юм.

Элдэбын асуудалнууд тушаа тус райондо үнгэргэгдэһэн зүблөөнүүд, суглаанууд ба митингнүүд дээрэ хабаадалсагшадые колхозуудай зөөрэр элбэг дэлбэгээр хүндэлдэг зантай байба. Иимэ зорилгоор Голоскоковой захиралтаар колхозуудһаа мяха, продукци, архи ба мүнгэн зөөри хуули бусаар суглуулагдадаг бэлэй.

Райисполкомой ба районно газарай таһагай захиралтаар колхозуудай үхэр мал болон продукциинь элдэбын районно организацинууд болон зарим нэгэ хүнүүд хүнгэн сэнгээр ба оройдоошье түлөөһэгүйгөөршье нилээд ехээр абадаг байба.

1945 он соо ба 1946 оной табан һара соо районно организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд Сталинай нэрэмжэтэ колхозһоо доогуур табигдаһан сэнгээр 11.635 түхэригтэ элдэбын продуктнуудые абаа һэн. Теэд, эдэ продуктнуудай түлөө мүнгые колхоздо түлөөгүй байшоо.

Райисполкомой түрүүлэгшэ Голоскоков гэгшэ алба тушаалаа хэтэрүүлэн хэрэглэжэ, колхозуудһаа өөрөө продукци абаһан аад, тэрэнэй түлөө мүнгые түлэдэггүй байгаа.

Голоскоков мүн тэрэшэлэн колхозно газарые үрижэ байба. 1945 оной апрелиин 13-да эльгээһэн бэшэгээрээ Голоскоков болбол райпромкомбинадай туһалбариин ажахыда 15 га газар таһалжа үгэгты гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэдэ дурадхаһан байха юм.

СССР-эй Гүрэнэй Хиналтын Министрын приказаар ажалшадай депутадуудай Алма-Атинска хүдөөгэй райсоведэй исполкомой түрүүлэгшэ П. И. Голоскоков гэгшэ сүүдэй харюусалгада хабаадуулагдаа.

Ташкентскэ областиин Карасуйска МС-эй директор Мадьяров К., ахалагша агроном Мухитдинов А., главна бухгалтер Цой К. А. гэгшэд өөһэдынгөө алба тушаалые хэтэрүүлэн хэрэглэжэ, колхозуудһаа элдэбын юумэ абажа эдидэг байгаа.

Һүүлэй хоер жэл хахад соо тэдэнэр МТС-тэ туһалба гэһэн шалтаг баряад колхозуудһаа 185 мянга гаран түхэриг сэбэр мүнгэ суглуулһан байна. Тэрээнһээ гадна нилээд олон үхэр мал ба элдэбын продукци түлөөһэгүйгөөр абаһан байха юм.

Колхозуудһаа суглуулжа абаһан мүнгэ ба продуктнуудые Мадьяров, Мухитдинов, Цой гэгшэд вечернүүд ба һайндэрнүүдые үнгэргэхын тулада гаргашалдаг, элдэбын хүнүүдтэ ба организацинуудта хубаажа үгэдэг, заримыень үбэршэлдэг байгаа һэн. Өөһэдынгөө гэмтэ ябадалнуудые нюуха далдалхын тулада Мадьяров, Мухитдинов болон Цой гэгшэд колхозуудһаа суглуулжа абаһан мүнгэн зөөриеэ бухгалтерскэ тоо бүридхэлдэ оруулдаггүй байба. Иимэ зорилгоор тэдэнэр өөһэдтөө «Харанхы касса» бии болгоһон байна.

Шалгалта хээд үзэхэдэ энэ нюуса кассын оборoдынь хоер жэл хахад соо 378 мянга гаран түхэриг болобо гэжэ тодороо һэн.

Шалгалта хэхэ үдэртэ Мадьяров, Мухитдинов болон Цой гэгшэд хамта 92 мянган түхэриг үрилтэ хээд байһаниинь элирүүлэгдээ.

Ахалагша агроном Мухитдинов колхозуудай үйлэдбэриин хэрэгсэлдэ гэжэ хорото химикадуудые сельхозснабһаа худалдан абаһан байгаа. Эдэ хорото химикадуудые хубаажа үгэхэдөө Мухитдинов тэрэниие зоргоороо дээгүүр сэнтэй болгоод колхозуудта гаргажа үгэһэн байха юм. Тиимэ хонжоо наймаа хэһэнэйнь тула колхозууд дүн хамта 31.334 түхэриг үлүү түлэбэ. Тэрэ мүнгые Мухитдинов үбэршэлөөд, өөрынгөө хэһэн гэмтэ ябадалые далдалхын түлөө шалгалта боложо байха үедэ хуурмаг акт зохеоһон байна.

Ташкентскэ облземотделэй зүгһөө хиналта шалгалтагүй байһан хадань Мадьяров, Мухитдинов, Цой гэгшэд МТС-эй ажал-ябуулга тухай хуурмаг тоосоонуудые үгэжэ 1945 ондо хүн бүхэн тус тустаа 8—8 һарын салингуудые абаха шан хуули бусаар абаһан байба.

Ташкентскэ областиин техническэ культуранuудай таһагай главна бухгалтер Симонов В. И. гэгшэ Карасуйска МТС-эй хүдэлмэридэ гүрэнэй еһо гурим табиха тушаа шухала хэмжээ абаагүй байхаһаа гадна, харин МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдэй гэмтэ ябадалнуудта туһалалсажа ба тэдэнһээ эдилгэ абажа байгаа һэн.

Гүрэнэй хиналтын Министрын приказаар Карасуйска МТС-эй директор Мадьяров, ахалагша агроном Мухитдинов, МТС-эй главна бухгалтер Цой болон Ташкентскэ областной техническэ культуранuудай таһагай главна бухгалтер Симонов гэгшэд даажа байһан тушаалнуудһаа зайлуулагдаад сүүдтэ үгтэбэ.

Мүн тиимэрхүү хазагайралтанууд Ташкентскэ областиин бусад районуудташье элирүүлэгдээ һэн.

Колхозно газарые үриһэн, мунайдаһан, мүнгэ, мал ба эд хогшолнуудые хуули бусаар колхозуудһаа абаһан эдэ бүхы ушар баримтанууд тушаа СССР-эй Гүрэнэй Хиналтын Министерство болбол колхозуудһаа хуули бусаар абаһан эд зөөри, мүнгэ ба материальна үнэтэ хэрэгсэлнүүдые тэдээндэ һөөргэнь бусаажа үгэхэ гэһэн уялгатайгаар хүдөө нютагуудай хуули захиргаанай органуудта тодорхой заабаринуудые үгэһэн байна.

Зунай спортивна хүдэлмэриин зарим хэды дүнгүүд ба үбэлдэ бэлэдхэлэй зорилгонууд

Дайнай һүүлдэхи түрүүшын жэлые манай ороной физкультурнигууд болбол сталинска табанжэлэй түсэб баталан абалгатай дашарамдуулан физкультурна бүхы хүдэлмэринүүдые шэнэдхэн байгуулгада хамсыгаа шаман оролсобо.

Манай республикын физкультурнигууд үнгэрһэн зунай спортивна сезон соо физическэ культура ба спортын занятида залуушуулые хабаадуулха талаар өөрынгөө хүдэлмэриие нилээд шангадхаһан байна. Физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ зарим аймагай комитедүүд, мүн эрхим спортивна обществонууд хүдэлмэридөө байһан дутагдалнуудые зайлуулха ябадалые эрид эршэмтэйгээр эхилээ.

Зунай спортивна сезон соо хэдэ хэдэн спортивна хэмжээ-ябуулганууд республика дотор үнгэргэгдэһэн байна. Гэбэл, Улан-Удэ, Бабушкин городуудта мүн тэрэшэлэн аймагай центрнүүдтэ майн нэгэнэй эстафетэ үнгэргэгдөө һэн. Энэ эстафетэдэ Улан-Удын спортобществонууд ба физкультурна коллективүүдэй 14 командануудай 224 хүн хабаадалсаа. Баһа майн 9-эй Илалтын үдэрэй хүндэлэлдэ сэрэгжүүлэгдэһэн эстафетэдэ 154 хүниие хабаадуулгатайгаар городой 11 коллективүүд хабаадалсаһан байна.

Тэрээнһээ гадна, май һара соо профсоюзно-комсомольско зунай кросс үнгэргэгдэжэ, энэ кроссто 15.885 хүн хабаадалсаһан байха юм. Городууд ба аймагуудай кроссто түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ 37 командануд хабаадалсаа. Июнь һарада республикын аймагууд, колхозуудаар хүнгэн атлетикын спартакиада ба бурят-монгол национальна янзын спортын мүрысөө, мүн Улан-Удэ городто городской хүнгэн атлетикын спартакиада үнгэргэгдэһэн байна.

Энэ жэлдэ футбольно ба волейбольно наадануд городтошье, хүдөөдэшье таһалгаряагүй ходо үнгэргэгдэжэ байгаа. Мүнөө жэл комитет болбол городой футболистнуудай хүдөө гаралга эмхидхэжэ, аймагуудай футболистнуудтай нүхэдэй уулзалга үнгэргөө. Энэ хадаа физкультурые хүгжөөн нэбтэрүүлхэ ябадалда ехэхэн удхатай байба.

Футболой хүгжэлтөөр яһала һайн амжалта бии.

Республикын физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ комитедээр ба ВЛКСМ-эй Обкомоор эмхидхэгдэһэн ба июлиин 21—24-эй үдэрнүүдтэ болоһон хүнгэн атлетикын талаар республиканска мүрысөөндэ ба бурят-монголой национальна янзын спортдо нилээдгүй олон залуушуул хабаадалсаа. Физкультурнигуудай парадта 4500-һаа дээшэ эдир залуушуул хабаадалсаһан байна.

Эдир залуу хүбүүд ба басагадууд ниитын мүрысөөнүүдтэ эдибхитэйгээр хабаадаха зууриаа, элдэб секцинүүдтэ оролсожо, спортивна һайн результадуудые харуулна. «Ажалай резерв» гэжэ һайн дуранай спортивна обществоһоо залуу спортсмен нүхэр Матвеева копье шэдэлгын талаар 24 метр 75 сантиметр результадтайгаар республикын мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлбэ. № 68 һургуулиин һурагша Калашникова санаар, граната ба копье шэдэлгээр эдир багашуулай группын талаар республикын чемпионой нэрэ олоо.

1946 ондо манай республикын спортсменүүд республиканска табан рекорднуудые һайжаруулаа, энээнэй тоодо «Спартак» обществоһоо Е. Бадмаева гүйлгөөр ба санаар ябалгаар республикын рекордые дабажа гараа. Баһа «Ажалай резерв» гэжэ ДСС-һоо Миропольский гэгшэ гүйлгөөр мүн республиканска рекордые нилээд дээшэлүүлээ.

Энэ жэлдэ илангаяа бурят-монголой национальна янзын спорт-барилдаанда ба сур-харбаанда онсо анхарал хандуулагдаһан байна. Сур харбаанда гансахан бурядууд бэшэ, мүн республикын бүхы залуушуул олоор хабаадалсаа.

Предприятинууд ба аймагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй физкультурна хүдэлмэридэ туһалдаг байһаниинь тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Гүрэнэй заводой директор, СССР-эй Верховно Соведэй депутат С. И Прокопьев физкультурна хүдэлмэриие эмхидхэн табилгада ехэхэн материальна туһаламжа үзүүлдэг байна. Нүхэр Прокопьевой үүсхэлээр гүрэнэй заводто архитектурна талаараа айхабтар һайхан стадион баригдажа байха юм. 1947 ондо энэ стадион дээрэ ниитын физкультурна бүхы хүдэлмэри ябуулха. Гүрэнэй заводой дирекци болбол намарай физкультурна наадалгада футболистнуудтаа бүхы услови байгуулаа. Мүн тэрэшэлэн дайнай үедэ оройдоо хүдэлмэрээ зогсоогоод байһан «Буревестник» гэжэ спортивна общество мүнөө БМАССР-эй худалдаа-наймаанай Министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр хүдэлмэрээ һэргээгээ.

Физкультурна хүдэлмэридэ тон ехэ дутагдалнууд бии байна. Республикын зарим физкультурна организацинууд болбол залуушуулые хабаадуулан, спортивна хэмжээ-ябуулгануудые ехэ үсөөн үнгэргэжэ, эстафетэһээ эстафетэ бүхэндэ кампаниин еһоор хандадаг ушарнууд бии.

«Медик» гэжэ спортивна общество нэгэтэ һайнаар хүдэлмэрилжэ байһан юм. Мүнөө болоходо тус обществын хүтэлбэрилэгшэд Ситникова ба Преловский гэгшэдэй хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ хүдэлмэринь оройдоо зогсоо. Тэрэшэлэн Баргажанай, Прибайкальска ба Кударын аймагуудта физкультурын хүдэлмэри һулаар табигданхай. Эдэ аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ аймагай комитедэй хүдэлмэриие бэхижүүлхэ ябадалда зохихо кадрнуудые бэлэдхэдэггүй, физкультурна хүдэлмэридэ багаар һонирходог, мүн энээниие тоодоггүй, байна.

Манай физкультурна организацинуудта политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үшөөл доодо хэмжээдэ байһаар. ПСЗ-гэй ба «Локомотив Узла» гэжэ командын футболистнуудай ба спортсменүүдэй дунда энэ хүдэлмэри хангалтагүй байна.

«Звезда» ба «Ленинград» гэжэ ленинградска журналнуудай хүдэлмэри тухай ВКП(б) гэй ЦК-гэй тогтоол соо залуушуулые зүбөөр хүмүүжүүлхэ гэжэ заагдаһан байха юм. Бидэ советскэ спортын хүдэлмэрилэшэд, тэрэнэй актив болбол энэ заабариһаа тобшолол хэхэ еһотойбди.

Үбэл болохо саг холо бэшэ болоо. Иимэ дээрэһээ үбэлдэ бэлэдхэхэ спортивна хэмжээ-ябуулгануудые энэ гэһээр эрхилхэ хэрэгтэй. Физкультурын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа үбэлые хүсэд бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула энэ үе соо хэрэгтэй бүхы хэмжээ-ябуулгануудые һайтар бодохо хэрэгтэй.

Тиимэһээ хэзээ, хаана санын база эмхидхэхэб, хэды шэнээн ботинка, гутал ба санын шэнэ хэрэгсэлнүүдые худалдан абахаб гэжэ эртээнһээ мэдээд түхеэрэхэ шухала.

Бүхы һургуулинууд үбэлэй спортивна хэмжээ-ябуулгануудые ямараар дэлгэрүүлжэ байһаниие шалгажа үзэхэ хэрэгтэй байна. Городой предприяти, аймагай центр, сельсовет бүхэндэ конькигаар һолжорхо газар—елүүр бии болгохо, энээнэй тула, энэ гэһээр каток түхеэрэлгэдэ, мүн конькинуудые ба гутал гэхэ мэтэ зүйлнүүдые бии болгохын тула мүнгэ олохо шухала. Энээнгүйгөөр үбэлэй үедэ залуушуул ба хүүгэдэй амаралтые культурнаар эмхидхэхэ аргагүй байна.

Физкультура ба спортые эрхилхэ республиканска комитет болбол Бабушкин городто, Галуута-Нуурай шахтада, Городок, Кяхта городуудта ба бусадшье газарнуудта санын база эмхидхэхэ шухала гэжэ тоолобо. Тиимэһээ эдэ городуудай физкультура ба спортын комитедүүд болбол энэ асуудалаар ажахын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй байрын ба зөөриин асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэй.

Үбэлэй спортивна хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлгэ хадаа угаа шухала ба харюусалгатай байна. Мүнөө үбэл конькигаар ба хоккейгээр мүрысөө эмхидхэхээр хараалагдана.

Үбэлэй спортивна хэмжээ ябуулгые үнгэргэхэ үедэ конькигаар, хоккейгээр, санаар ябалгын спортивна мүрысөөндэ залуушуулые олоор хабаадуулан, үбэлэй спортые ниитын хабаадалгатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ илангаяа һаналаа табиха хэрэгтэй. Энээгээрээ спортсменүүдые элирүүлхэ байнабди.

Предприятинууд, аймагууд, городууд ба колхозуудай физкультурна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үүсхэл оролдосоо гаргажа үбэлэй спортын сезониие шэнэ амжалтануудтайгаар үнгэргэхэ байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ Республиканска Комитедэй түрүүлэгшэ М. ХАБАЛОВ.

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээр[э]

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй заседани

ПАРИЖ, октябриин 2. (ТАСС) Үсэгэлдэр үдэшэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй заседани боложо, тэрээн дээрэ Молотов, Бирнс, Бевин болон Бидое орлогшо Кув де Мюрвилль байлсаба.

Энэ заседани дээрэ Парижска Амгалан тайбанай конференциин дүүргэлтын хүдэлмэриие үнгэргэхэ процедуратай холбогдоһон асуудал зүбшөөн хэлсэгдэһэн байгаа. Тус бүри гүрэнүүдтэ хабаадаха договорнуудые хаража үзэхэ ээлжээн тухай хэлсэхэдээ, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Московско зүблөөн дээрэ хараалагдаһан гурим журамые сахиха хэрэгтэй гэжэ шиидхэбэ гэхэ гү, али тон түрүүн Италитай хэгдэхэ договор харагдажа үзэгдэхэ ба удаа тээнь Румынитай, Болгаритай, Венгритэй ба Финляндитай хэгдэхэ договорнууд харагдаха болоно.

Тус бүри комиссинуудай элидхэлнүүд бэшэгээр табигдаха ба эльгээгдэхэ байһан хадань, тэрэнь конференциин пленарна заседанинууд дээрэ соносхогдохогүй байна. Тус тус делегаци болбол договор тухай нэгэ дахин үгэ хэлэхэ эрхэтэй байха юм. Үгэ хэлэхэ сагынь—30 минутаар хизаарлагдаха юм.

Министрнүүдэй Совет болбол элидхэл соо хэлэгдэһэнһээ ондоо ямаршье заһабаринууд пленарна заседанинууд дээрэ оруулагдаха еһогүй гэжэ шиидхэбэ. Эдэ заһабаринууд хадаа голосовани дээрэ табигдаха болобошье зүбшэгдэн хэлсэгдэхэгүй гэнэ.

Статьянуудые тус тустань голосовалха ябадал ямар нэгэн делегациин гуйлтаар лэ хэгдэхэ болоно Иимэ голосовани хэхэ тухай гуйлтын ороогүй байгаа юм һаань, али нэгэн делегациин зүгһөө арсалта хэгдээгүй байбал тэрэ статья нэгэн дуугаар абтаба гэжэ тоологдохо байна.

Болгарска территориие абахамнай гэһэн греческэ эрилтэнүүд буруу һүрэбэ

ПАРИЖ, октябриин 2. (ТАСС-эй спецкорр) Бүгэдын мэдэһээр, греческэ делегаци болбол Болгарида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнуудта оройдоошье үндэһэ баримтагүй эрилтэнүүдые табиһан байгаа. „Хилээ заһахамнай" гэһэн шалтаг барьяад, тэдэнэр бүхы Болгариин газарай арбанайнь нэгэ хуби тухай территориие Болгариһаа һалгаажа, Грецидэ үгэхые дурадхаһан байна. Тиихэдээ греческэ делегаци болбол ямар нэгэн „оборонительна" һанал бодол бии юм гэһэн байха юм. Үнэнтэ дээрээ тэдэнэй эрилтэнүүдэй булимтаралгын эрмэлзэлгэһээ үндэһэлжэ гараһаниинь эли тодо байнабшуу.

Советскэ делегациин түлөөлэгшэ Н. Новиков болбол греческэ территориальна эрилтэнүүд тухай асуудалые хэлсэхэгүйбди гэжэ арсаад байхадаа, сэрэгэй экспертнүүд зүбөөр хандаба гэжэ тэмдэглэһэн байна. Иимэ эрилтэ гээшэ шухала удхатай юм гэжэ харахын аргагүй.

— Болгариин газарһаа нэгэ зарим хубиие таһалжа абаад байхадаа Грециин аюулгүй байха ябадалые хангаха юм гэжэ шухала болгон хэлэжэ болохо гээшэ аал?—гээд Новиков хэлэнэ. Болгариин зүгһөө Грецидэ аюул тохеолдохоо байна гэжэ хэлэхэдэнь хэн этигэхэб? Греческэ делегациин ухаа орохо сагынь болоо—гэбэ.

США-гай ба Великобританиин делегадүүдай эрилтэнүүд гээшэ зүйтэй юм гэжэ харуулха һэдэлгэ гаргаһан болобошье, греческэ эрилтэнүүдые абхуулха гэжэ баадхаагүй байгаа.

Болгариин хэдэ хэдэн районуудые таһалан абажа Грецитэй нэгэдүүлхэ тухай греческэ делегациин дурадхал голосовани дээрэ табигдаад 8 голосоор буруушаагдаба. Греческэ дурадхалай түлөө гансал Грециин ба Урда-Африканска Союзай делегацинууд голосовалһан байна. Тиихэдэ Великобританиин, Индиин ба Шэнэ-Зеландиин делегацинууд һаналаа үгэнгүй татагалзаһан байба.

Триестын Сүлөөтэ Территори тушаа тэмсэл болоно

ПАРИЖ, октябриин 3. (ТАСС-эй спецкорр). Үдэшын 9-час 30 минутаһаа үглөөнэй 6 час хүртэр үргэлжэлһэн Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин үдэшын заседани дээрэ Триестын Сүлөөтэ Территориин статут тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Великобританиин түлөөлэгшэ Беннет гэгшэ Триестын Сүлөөтэ Территоридо демократическа статут олгохоһоо арсаһан британска делегациин позициие үндэһэлжэ хэлэхэ гэһэн һэдэлгэ гаргаба. Британска түлөөлэгшэ болбол „Үндэһэ яһанай атаа тэмсээн", „забастовканууд" болон „хүнүүдые алаха ябадал" гээшэ демократическа гүрэнүүдтэ байһан шэнги тиимэ статудые сүлөөтэ территоридо олгохо хэрэгтэ тойбо татана гэжэ хэлэхэ һанаатай. Мүнөөнэй оршон байдалда Триестдэ „хүсэтэй" хуули засаг хэрэгтэй болобо гэжэ Беннет мэдүүлбэ. Сүлөөтэ Территориин статут тухай резолюциин французска проектые британска делегат зүбшөөжэ нэгэдэлсэһэн байна.

А. Я. Вышинскиин хэлэһэн үгэ

Триестдэ хэрэгтэй статут тухай материал гээшэ манайда нээрээшье яһала элбэг бии байна даа, теэд дутуунь юу байнаб гэхэдэ тэдэниие нэгэн журамтай болгоогүй байнабди. Баһа Триестын Сүлөөтэ Территориин статут тушаа комитедэй бидэндэ хэһэн элидхэл тухайшье, мүн лэ тиигэжэ хэлэхэ хэрэгтэй болоно. Тиибэ ябабашье, эндэ хоер ондоо һанал элитэ гараад байһыень харангүй үнгэрхын аргагүй. Нэгэ һаналынь юу байнаб гэхэдэ Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэри соо гэхэ гү, али 16-дахи статьягай 6-дахи параграф соо бэшэгдэнхэй байһан демократизмын хамаг бүхы заршамуудые бүхэжүүлхэ ба улам саашань бүхэжөөхэ гэһэн байнабшуу. Нүгөөдэ һаналынь юу байнаб гэхэдэ тэрэ Триестдэ демократиин заршамуудые бүхэжүүлхэ ба дэлгэрүүлхэ гэһэн энэ хүсэлэниие буруушааһан байна гэжэ би нюур харангүйгөөр хэлэхэ байнаб. Энэ хадаа комитедэй өөрынь элидхэл соо эли тодоор харагдаа бэлэй. США, Великобритани болон Франци гэхэ мэтын гурбан делегацинуудай позици хадаа элидхэлшэ Стар Бусман (Голланди) гэгшын хэлэһээр ба мүн элидхэл соо бэшэгдэһэн еһоор Триестын Сүлөөтэ Территориин статудые нилээд хизаарлагданги болгохо гэһэн байха юм. Энэ хадаа комитедэй элидхэл хэлэгдэһэниие тэрэ хэбээрынь буулгажа абаһан байнабшуу. Энэ һанал хадаа Министрнүүдэй Соведэй проектээр бидэнэй үмэнэ табигдаһан гол зорилгодо сэхэ зүрюу байнабшуу.

Губернаторай мэдэхэ хуули засагай хэмжээ гээшэнь дан хэтэрхы ехэ болохо байна. Нээрээшье хараад үзэгты. Губернатор гээшэ Триестын Сүлөөтэ Территори дээрэ Аюулгүйн Соведтэ бэшэ, харин тэрэ губернаторто Триестын Сүлөөтэ Территори дээрэ аюулгүй байдалые хангаха хэрэг даалгагдаха болоно. Триестын Сүлөөтэ Территориин бүрин бүтэн ба бэеэ даанхай байха тухай оролдолго эгээ энэ губернаторта найдагдажа үгтэнэ. Тиихын тула тэрээндэ жандармери, полици болон британска проектын еһоор элдэбын сэрэгэй түхеэрэлгэнүүд бүхэжүүлгэнүүд ба сэрэгэй һорилгонууд мэдэлдэнь үгтэнхэй байха юм. Юрын бэшэ гүрэнэй энэ демократи гээшэ сэрэгэй түхеэрэлгэтэй, бүхэжүүлгэтэй ба сэрэгэй һорилготой байха юм ха. Эдэ сэрэгэй хэмжээнүүд хэндэ эсэргүүсэхын тулада абтаха байһан тухай англиска проект соо хэлэгдэнэгүй. Теэд энэ асуудалда харюусажа байхадаа улаһаан абаад оройдоо хүртэрөө буу зэбсэг түхеэрэһэн губернатор гээшэ ерээдүйн Триестын Сүлөөтэ Территори гэдэгэй арад зондо буу зэбсэг зүрюулэн табиха гэнэбшуу. Статудай демократическа удхатай байха ба юрэ демократи гээшые иигэжэ ойлгохо болоо һаань бидэ зүбшөөжэ шадахагүй байнабди. Тиимэ проектнүүдые бултынь буруушаажа болюулха еһотой байнабди. Эгээ иимэ байһан хадань США, Великобритани болон Франциин делегацинуудай проектнүүдтээшье, Кув де Мюрвилиин табиһан шэнэ проект соо хэлэгдэһэн, тэдэ олонхиин заабаритайшье зүбшөөжэ шадахагүй байнабди. Тэрэ проект соо абтажа боломоор юумэнь Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэри соо үни бэшэгдэнхэй ба мүнөө нэмэгдэһэн юумэнь оройдоошье абтахаар бэшэ байнабшуу. Жэшээнүүдые хараад үзэе.

Французска проектын нэгэдэхи пункт соо Аюулгүйн Совет гээшэ сүлөөтэ территориин бүрин бүтэн ба бэеэ даанхай байлгые хангаха юм гэжэ хэлэгдэнэ. Энэнь зүб, энээниие абаха хэрэгтэй. Теэд улам саашаа болоходоо Аюулгүйн Совет гээшэ олониитын гурим журамые сахиха уялгатай юм гэжэ хэлэгдэнэ. Энэ хаанаһаа абтаа гээшэб? Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэриин хоердохи параграф соо энээн тухай юушье хэлэгдэнэгүй.

Губернаторта иимэ үргэн ехэ хуули захиргаанай эрхэ олгохо гэһэн статьянуудые бидэнэр зүбшөөжэ шадахагүйбди.

Арадай суглаан гээшэ Триестдэ хуули гаргаха засагые бэелүүлжэ байха еһотой. Энэ хуули засаг хадаа албан хойрог бэшэ демократическа байха еһотой ба тиимэ байхашье болоно. Эдэнэр хадаа дүүргэлтэ болгохо хуули засаг гээшэ арад зонойнгоо үмэнэ харюусалгатай байха еһотой гэжэ тоолохо байнабди.

Энэ дүүргэлтэ болгохо хуули засагые губернатораар бэелүүлхэ ябадалые гаргажа шадахагүй байнабди. Юундэб гэхэдэ губернатор гээшэ статудые сахижа хаража байһан хүн болохо юм. Иимэ ушарһаа губернаторта үргэн ехэ эрхэ олгохо гэһэн США, Англи ба Франциин—гурбан делегацинуудай түлөөлэгшэдэй үсэд нэтэрүүгээр үмөөрэжэ байһан позицинь оройдоошье болошогүй ба ойлгогдохогүй байна. Советскэ конституци хадаа судьянар гээшэ бэеэ даанхай ба гансал хуулиин үмэнэ харюусалгатай байха юм гэжэ хэлэнэ, тэрэнь зүб юундэб гэхэдэ демократизмын зар[ш]амда таараха байна. Теэд, [...] судьянарые томилхо [...] губернаторой мэдэлдэ үгэх[э]... тай байнаг. Энэтнай [...] крати гээшэ гэжэ нэрл[...] Бидэнэр тиимэ демократи[...] рократи гэжэ нэрлэдэг[...] набди. Энэ хадаа демо[...] мын бэшэ, харин бюрократ[...] заршамууд гээшэ. Тиимэ [...] хадань бидэнэр энэ мэтын [...] муудые буруушаажа һэр[...] байнабди.

Эсэстээ Триестын демилит[аризаци] ци болон нейтралитет тух[ай] дал болоно. Французска [...] хадаа энэ территори деми[...] зовалагдаха еһотой гэжэ [...] Теэд эндэһээ хариин гүр[...] сэрэгүүдэй гаргагдаха еһот[...] һан тухай дурсанагүйб. Т[...] орондо французска проект [...] Аюулгүйн Совет гээшэ сэрэг[...] тэрээн худар оруулжа шад[...] гэжэ нэмэнэ.

Бидэнэр советскэ делега[...] бол Министрнүүдэй Совед[...] радхалнуудые үмөөрэхэ ба [...] комисси гээшэ Министр[...] Соведэй шиидхэбэринүүдтэ[...] раха статьянуудые батала[...] зэргэтэй гэжэ дурадхаха [...] ди. Бидэнэр болбол бусад [...] нуудые хаража үзэнгүйгөөр [...] үлэмжэ зүбшэн танюун ба [...] наралгүй оршон байдалда э[...] далые Министрнүүдэй С[...] зохеожо гаргахын тулада т[...] Министрнүүдэй Соведтэ д[...] лан үгэхэ гэжэ дурадхаха [...] набди. Тиигээд байбал энэ [...] тэй бэрхэ болобошье тиимэ [...] ла ба угаа харюусалгатай [...] лемые амжалтатайгаар ши[...] шадахабди гэжэ сохом найд[...]

* * *

Югослави, Белорусси б[а ...] шын түлөөлэгшэд францу[зска ...] радхал гээшэ Гадаадын Х[эрэгүүдэй] дэй Министрнүүдэй Соведэ[й] нэгэдэжэ гаргаһан шиид[хэбэридэ] зүрюу ба Триестын улад [зондо де]мократическа эрхэнүүдые [...] байна гэжэ заагаад тус [...] лые буруушаажа үгэ хэлэһ[эн бай]ха юм.

Амгалан тайбанай конференциин комиссину[уд]

ПАРИЖ, октябриин 3. (ТАСС-эй спецкорр). Венгритэй хэгдэхэ эб найрамдалай договорой экономическа статьянуудые зүбшэн хэлсэлгэ хадаа Балканууд, Финлянди тушаа хамаадаха экономическа комиссида һүүлэй минутада США-гай делегациин гэб гэнтэ оруулһан заһабари дээрэһээ дан ехээр унжагайрба. Энэ заһабаринь юун гэһэн байгааб гэхэдэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй проектээр хараалагдажа Советскэ Союзда, Югославида ба Чехословакида Венгриин түлэхэ еһотой байһан репарациин хэмжээнүүдые 300 миллион долларһаа 200 миллион доллар хүртэр хороохо гэһэн байха юм.

Тиихэдэ американска делегат болбол эхилхэһээ хойшо Венгри тушаа тон бага репарационо эрилтэнүүдые табиһан СССР, Югослави ба Чехословакиин абасые хороожо һайн сэдьхэлтэй байхые дурадхаһан байна. „Венгриин хүндэ хүшэр экономическа байдалые [...] гэдхэхэ" шухала байна гэжэ[...] ба. Конференци дээрэ тог[тоогдо]һон процедурын заабари[...] эбдэжэ американска деле[...] өөрынгөө заһабариие угаа [...] ройтожо оруулһан бай[...] һаань, комисси болбол тэр[...] зүбшэн хэлсэлгэдэ орохо [...] олонхиин дуугаар шиидхэһ[...] ба. Тиигэжэ үсэгэлдэр үдэ[...] мүнөөдэр үглөөнэй заседа[...] энээндэ сагаа бараһан бай[...]

Зүгөөр американска деле[...] маневр бүтээгүй. Комисси б[...] американска дурадхалые б[...] жа Гадаадын Хэрэгүүдэй Ми[нистр]нүүдэй Соведэй дурадхаһан [...] репарацида хабаадаха стать[януудые ба]талан абаһан байна. Минист[рнүү]дэй Соведэй дурадхалые [...] шаажа США ба британска до[минио]нууд—Австрали, Канада, [Шэнэ] Зеланди ба Урда—Афри[канска] союз голосовалһан байгаа

* * *

ПАРИЖ, октябриин 4. (ТАСС-эй спецкорр). Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комисси конференциин пленумдэ табиха еһотой байһан элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ мүнөөдэр эхилжэ оробо.

Советскэ делегат Вышинский болбол тус элидхэл мүнөө һаяхан абтаад байһан хадань, бусад делегацинуудтал адли Советскэ делегаци тэрээнтэй танилсажа шадаагүй байна гэжэ тэмдэглэбэ. Зүгөөр энэ элидхэлэй французска тексттэй эндэ мүнөө танилсаад байхадаа, Советскэ делегаци болбол тэрэ элидхэл соо хэдэ-хэдэн дутуу дундануудай бии байһан тухай анхаралаа хандуулха һанаатай. Триестын Сүлөөтэ Территори тухай хэлэгдэһэн бүлэгынь хангалтагүйгөөр бэшэгдэнхэй. байна; жэшээнь Советскэ делегациие толгойлогшо В. М. Молотовой сентябриин 14-дэ хэлэһэн 10 пунктнууд соо бэшэгдэнхэй байһан Советскэ делегациин һанал бодол тэндэ оруулагдаагүй байха юм. Элидхэл болбол комиссиин заседани дээрэ делегацинуудай олонхиин дуугаар абтаһан миил хоер пунктые бэшээд хизаарлана. Тиигээд байхадаа, үлэгшэ 8 пунктнууд тухай юушье хэлэбэгүй.

Советскэ делегаци болбол комиссинуудта абтаагүй байһан Советскэ дурадхалнууд тухай энэ гү, али тэрэ дурадхалые зүбшөөжэ ба буруушаажа үгэһэн голосуудай тооень заажа элидхэл соо хэлэгдэхэнь шухала гэжэ тоолоно. Тиигээд байбал, конференциин пленум хадаа асуудалай ушар удхые ойлгожо абаха аргатай болго[хо] лада дүүрэн материалтай б[олохо] бэлэй. Советскэ делегаци [...] радхалые абхуулха гэжэ б[...] хэлэнэ. Юундэб гэхэдэ, [...] тушаа комиссияар абтаһан ш[иидхэ]бэриие буруу гэжэ тоолоно, [...] шиидхэбэринүүдтэй тэмсэл [...] ябадал улам саашань үргэл[жэл]хэ байна гэбэ.

Польшын делегат мүн лэ [...] хүү удхатай үгэ хэлэһэн б[...] Тиижэ байтар гэб гэнтэ авст[рали]ска делегаци хадаа Советскэ [деле]гациин оруулһан дурадхалые [...] шөөн дэмжэбэ.

Тус комисси болбол [...] элидхэлэй проект соо шэнэ [...] оруулха гэжэ шиидхэһэн [...] тэрээн соонь комиссиин хүд[...] соогуур арсалдаан гараһан [...] далнууд тушаа Советскэ [...] циин болон бусад делегаци[нуудай] һанал бодолнууд бэшэгдэх[э] ха.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын октябриин [...] номерто гараһан республ[...] Хүндэлэлэй Доскада Зака[...] аймагай Кагановичын нэр[эмжэтэ] колхозой түрүүлэгшын нэрые [...] донов гэжэ заһажа уншахые [...] гаад, тэрэниие буруугаар б[...] редакциин хүдэлмэрилэгшэ Б. [...] соруновта хэмжээ абта[...] уншагшадай анхаралда хүрг[...]

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМДИНЖА[...]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 23. ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн. ТЕЛЬФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, [сельского] хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (в зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—07011. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж 1[...]